

Mendelova univerzita v Brně

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Studijní obor: Mezinárodní rozvojová studia



Fakulta
regionálního
rozvoje
a mezinárodních
studií

Diplomová práce

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ REGIONU PROVENCE V JIŽNÍ FRANCII

Vedoucí bakalářské práce:

prof. Ing. Milan Palát, CSc.

Autor:

Aneta BENEŠOVÁ

Brno, duben 2015

Zadání

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci Demografický vývoj regionu Provence v jižní Francii vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 5. května 2015

Aneta Benešová

Poděkování

Mé poděkování patří prof. Ing. Milanu Palátovi, CSc. za vedení této práce, vstřícný osobní přístup a podnětné připomínky. Dále bych ráda poděkovala všem svým blízkým za podporu při psaní této práce i celého studia.

Abstrakt

Benešová, A., Demografický vývoj regionu Provence v jižní Francii.

Diplomová práce. Brno, 2015

Diplomová práce se zabývá demografickým vývojem regionu Provence-Alpes-Côte d'Azur, který leží na jihovýchodě Francie. Demografický vývoj mapuje období od roku 2004 do roku 2014. Práce se zabývá demografickou strukturou regionu a také demografickými procesy jako je úmrtnost, porodnost, sňatečnost a rozvodovost. Teoretická část popisuje demografii jako vědu, vysvětluje prameny dat demografie a blíže charakterizuje demografické procesy. Praktická část analyzuje demografické události a porovnává je s nadřazeným regionem, což je metropolitní Francie. Pomocí metody vyrovnání časových řad trendovou funkcí jsou ukazatele predikovány do roku 2016.

Klíčová slova: demografický vývoj, demografické procesy, analýza časových řad, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Francie

Abstract

Benešová, A., Demographic development in region Provence in south France.

The Graduation thesis. Brno, 2015

The thesis deals with the demographic development in the southeast region of France called Provence-Alpes-Côte d'Azur. The demographic development is focusing on the period from 2004 to 2014. The thesis deals with demographic structure of the region, demographic processes such as death rate, birth rate, nuptality and divorce rate. The theoretical part describes demography as a science, explains demographical sources and more characterised demographical processes. The practical part analyzes demographic events and compares them with metropolitan France. Finally it predicts indicators till 2016 using method of equalization of time series and the trend line.

Keywords: demographic development, demographic processes, analysis of time series, Provence-Alpes-Côte d'Azur, France

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL A METODIKA PRÁCE	9
3	DEMOGRAFIE JAKO VĚDA	10
3.1	HISTORIE DEMOGRAFIE	10
3.2	ČESKOSLOVENSKÁ A ČESKÁ DEMOGRAFIE	11
3.3	DEMOGRAFIE JAKO VĚDA	13
4	PRAMENY DAT	13
4.1	SČÍTÁNÍ LIDU	14
4.2	EVIDENCE OBYVATEL	15
4.3	EVIDENCE MIGRACE.....	15
5	DEMOGRAFICKÉ UKAZATELE	16
5.1	ANALYTICKÁ DATA.....	16
5.2	PŘEDMĚT DEMOGRAFIE	16
5.2.1.	POPULACE	16
5.2.2.	OBYVATELSTVO	17
5.2.3.	LID.....	17
6	DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA	17
6.1	STRUKTURA PODLE POHLAVÍ	17
6.2	STRUKTURA PODLE VĚKU	18
6.3	DEMOGRAFICKÉ STÁRNUTÍ	19
7	PROCESY DEMOGRAFICKÉ REPRODUKCE	20
7.1	ÚMRTNOST.....	20
7.1.1.	HRUBÁ MÍRA ÚMRTNOSTI.....	21
7.1.2.	SPECIFICKÉ MÍRY ÚMRTNOSTI	21
7.1.3.	ÚMRTNOSTNÍ TABULKY	22
7.1.4.	PŘÍČINY SMRTI.....	22
7.2	PORODNOST	22
7.2.1.	POTRATOVOST	23
7.3	SŇATEČNOST	24
7.4	ROZVODOVOST.....	25

8	ANALÝZA ČASOVÝCH ŘAD.....	25
8.1	DRUHY ČASOVÝCH ŘAD	26
8.2	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	27
8.3	DEKOMPOZICE ČASOVÉ ŘADY	28
8.4	TREND	29
9	VÝSLEDKY PRÁCE.....	31
9.1	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA REGIONU	31
9.2	STRUKTURA REGIONU PODLE POHLAVÍ.....	33
9.3	STRUKTURA REGIONU PODLE VĚKU	39
9.4	ÚMRTNOST.....	47
9.5	PORODNOST	53
	9.5.1. POTRATOVOST	61
9.6	SŇATEČNOST.....	63
9.7	ROZVODOVOST.....	66
10	DISKUZE A ZÁVĚR.....	69
11	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM TABULEK	77
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	78

1 ÚVOD

Jako téma své diplomové práce jsem si vybrala demografický vývoj v *Provence-Alpes-Côte d'Azur* (PACA), který se nachází na jihovýchodě Francie. Region v Česku známý jako Provensálsko, Alpy a Azurové pobřeží, je nejoblíbenějším turistickým střediskem ve Francii. Vyznačuje se svou krajinou plnou levandulových polí a olivových hájů, spoustou historických památek a světoznámými festivaly na pobřeží. Současně je třetím nejlidnatějším regionem Francie.

V práci se zaměřuji na základní demografické charakteristiky a procesy, které nám pomáhají udělat si představu o tom, jak to v regionu vypadá s obyvatelstvem. Znalost populačního vývoje je důležitá, výsledky můžeme dále porovnávat s ostatními regiony nebo s průměrem Francie a tak zjistíme tak, jak si region stojí na celostátní úrovni. Demografický vývoj hojně využívají vlády, které musí reagovat na populační vývoj, např. pomocí zákonů, sociálního systému, rodinné politiky, investic do vzdělání, zdravotnictví, sociálních zařízení atd.

Základní demografické charakteristiky jsou schopny dodat informace o stavu obyvatelstva. Míra úmrtnosti vypovídá o úrovni a kvalitě zdravotnictví v regionu, o dostupnosti zdravotní péče a celkovém zdravotním stavu obyvatel včetně nemocnosti. Porodnost vypovídá o obnově populace, o ekonomické situaci obyvatel a také o postoji státu co se týče rodinné politiky. Sňatečnost a rozvodovost informují o základní demografické jednotce - rodině.

Největším současným evropským demografickým problémem je úbytek domorodého obyvatelstva, který je způsobem nízkou porodností, a jeho nahrazování neevropským obyvatelstvem - migranty. Francie má druhý nejvyšší podíl imigrantů v Evropě a nejvyšší podíl ilegálních imigrantů, kteří v obou případech většinou pocházejí ze severní Afriky. Tomuto problému čelí i region PACA, který díky své poloze na pobřeží přijímá spoustu přistěhovalců. Francouzská vláda se snaží omezit tento příliv a podporovat obnovu francouzské populace.

Stejně tak se Francie i region PACA potýká s demografickým stárnutím populace, kdy dochází k prudkému nárůstu počtu osob nad 65 let. Skupina seniorů pak postupně převyšuje skupinu dětí do 15 let. Tento trend má spoustu důsledků pro stát - je třeba do budoucna zvýšit výdaje na sociální zabezpečení a zdravotní péči pro seniory, restrukturalizovat důchodový systém a zajistit kulturní vyžití pro seniory.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

Hlavním cílem mé diplomové práce je podat zprávu o tendencích a stavu demografického vývoje v regionu *Provence-Alpes-Côte d'Azur* mezi lety 2004 až 2014. Region je jedním z 27 regionů Francie. Výsledky demografického vývoje jsou porovnávány s údaji za celou Francii, ačkoliv pouze s jejími 22 regiony. Těchto 22 regionů se nazývá metropolitní Francie a jedná se o regiony, které se nacházejí v Evropě. 21 těchto regionů leží na pevninské části a zbývající region Korsika je ostrovní.

Dílčím cílem je zpracování analýzy, ve které se zaměřím na vývoj úmrtnosti, porodnosti, potratovosti, sňatečnosti a rozvodovosti. Dále budu zkoumat vývoj struktury obyvatelstva z hlediska pohlaví a věku. Dalším dílčím cílem je vypracování krátkodobé predikce základních demografických charakteristik pro rok 2015 a 2016 pomocí metody vyrovnání časových řad matematickou funkcí.

Co se týče struktury diplomové práce, v teoretické části se budu nejprve věnovat demografii jako vědě, tzn. co je jejím cílem, jejím předmětem a jaké jsou prameny dat. Dále se zaměřím na strukturu obyvatelstva podle pohlaví a podle věku, s čímž souvisí demografické stárnutí. Důležitou kapitolou jsou procesy demografické reprodukce, zejména úmrtnost, porodnost, sňatečnost a rozvodovost. V poslední teoretické části je deskripce metody vyrovnávání časových řad.

Praktická část je zaměřena na interpretaci zjištěných výsledků a evaluaci vývoje výše uvedených demografických procesů a charakteristik. Zdrojem téměř všech číselných dat v praktické části je francouzský statistický úřad INSEE a

francouzský institut demografických věd INED. Tyto údaje jsem dále zpracovávala v programech Microsoft Word a Microsoft Excel.

3 DEMOGRAFIE JAKO VĚDA

V této kapitole se pokusím definovat a přiblížit pojem demografie. Demografie je věda, která se dotýká každého z nás, aniž bychom si to uvědomovali. Zabývá se radostnými okamžiky života, jako je např. narození dítěte nebo sňatek, ale také úmrtím, potratem nebo rozvodem. Demografie se nezabývá jednotlivci, ale zkoumá tyto jevy v rámci populace. (Kocourková)

Demografie má spoustu subdisciplín, mezi ty nejznámější patří demografická analýza, teoretická demografie, historická demografie nebo demografie populací. Mezi novější disciplíny patří aplikovaná demografie, která aplikuje demografické metody do ekonomických oblastí, jako je např. podnikání, vládní a nevládní organizace apod. (Siegel, 2002)

3.1 Historie demografie

Demografie jako vědní disciplína vznikla v lednu 1662, kdy *John Graunt* vydal knihu *Přirozená a politická pozorování...založená na seznamech zemřelých*. Kniha mapovala rozdíly v úmrtnosti chlapců a děvčat v Londýně. Graunt objevil demografické pravidelnosti co se týče úmrtnosti, jako např. že úmrtnost je stabilní ukazatel, který je ovlivňován epidemiemi. (Šotkovský, 1998)

Ačkoliv byla Grauntova práce metodologicky i obsahově velmi nedokonalá, vzbudila zájem o statistiku a především o populační vývoj. (Koschin, 2005) Na konci 17. století zhotovil *Edmund Halley* úmrtnostní tabulky a poté provedl výzkum ve Wroclawi, kde po dobu 84 let sledoval porodnost a úmrtnost podle věku. Podobný projekt vedl v Německu *Johann Süssmilch* - zaměřil se na struktury podle věku uzavírání sňatku, na tendence populačního vývoje a na pohlaví při narození, také se mu podařilo sestavit úmrtnostní tabulky pro celé Prusko. Francouzský baron *Jean Baptiste de Montyon* ve svém výzkumu rozebral sezónní

změny v reprodukčním chování a jeho nástupce *Pierre Simon Laplace* prováděl výzkum porodnosti ve Francii. (Šotkovský, 1998)

Nejznámějšími autory, kteří řešili problematiku populačního vývoje, jsou *Adam Smith* a *Thomas Robert Malthus*. *Smith* byl přesvědčen o tom, že potřeba lidské pracovní síly souvisí s množением lidí. *Malthus* zase tvrdil, že populace roste geometrickou řadou a produkce potravin aritmetickou řadou, proto je růst obyvatel kontrolován válkami, epidemiemi, bídou a hladem - tyto události obyvatelstvo zase redukuje. (Koschin, 2005)

Demografie jako taková, je poměrně mladá věda - začala se rozvíjet až v polovině 19. století, kdy v roce 1846 proběhlo první sčítání lidu v Belgii. Velkou zásluhu na něm měl *Adolf Lambert Quételet*, který se snažil zpřesnit statistické zjišťování demografických dat. Studium věkových struktur se věnoval švédský demograf *Axel Gustav Sundbärg*, který charakterizoval věkové struktury podle reprodukčních schopností, jak je známe dodnes. Ve 20. století se zrodila demografická analýza pod vedením Američana *Alfreda J. Lotky* a jeho následovník *Ansley J. Coale* navázal na tuto analýzu modelem stabilní populace. V současnosti demografii vévodí Spojené státy americké, Francie, Velká Británie, Japonsko, Švédsko a Švýcarsko. (Šotkovský, 1998)

Co se týče institucionálního zázemí, jako první byl v roce 1853 byl svolán Mezinárodní statistický kongres, kde se projednávala metodika sčítání lidu. V roce 1885 došlo k nahrazení kongresu Mezinárodním statistickým institutem se sídlem v Haagu. (Koschin, 2005) Před začátkem krize v roce 1928 vznikla Mezinárodní unie pro vědecké studium populace, která každoročně pořádá světové demografické konference. Termín demografie se ustálil a od konce 19. století ho používá celý svět. Ve 20. století má již téměř každá země své demografické ústavy, instituce a semináře. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993)

3.2 Československá a česká demografie

O první záchvěvy demografie na českém území se zasloužili Josef Antonín Rieger a Jan Palacký. Významným milníkem byl vznik ústavu pro antropologii a

demografii na filosofické fakultě Karlovo-Ferdinandovy Univerzity, ke kterému došlo v roce 1897. V čele ústavu stál Jindřich Matiegka, který také přednášel základy demografie. (Šotkovský, 1998) Od roku 1920 zastřešovala demografii přírodovědecká fakulta. (Koschin, 2005)

V roce 1918 byl založen Státní úřad statistický a do jeho čela byl jmenován Antonín Boháč, který se zasloužil o první a druhé sčítání lidu v Československu. Otec české demografie, jak se mu někdy přezdívá, vydal nespočet demografických prací a dlouhá léta přednášel na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Pomocníkem Boháče byl František Fajfr, který vymyslel tzv. censové domácnosti, které se ujaly v mezinárodním povědomí a dále byl zakladatelem Československé demografické společnosti. Velkou zásluhu měl také na vzniku časopisu Demografie, který je vydáván dodnes. (Koschin, 2005)

Nástupcem A. Boháče byl Jaromír Korčák, který se zabýval kromě demografické analýzy a syntézy také geografii obyvatel. Je autorem mnoha publikací české statistiky. Jeho publikace často demografii a geografii obyvatelstva propojovaly. (Šotkovský, 1998)

V roce 1990 vznikly v Praze první katedry demografie, o což se zasloužili především Zdeněk Pavlík a Vladimír Roubíček. (Koschin, 2005) Zdeněk Pavlík figuruje na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a v Populační komisi Rady Evropy. (Šotkovský, 1998) Vladimír Roubíček se zasadil o vznik laboratoře demografie na Vysoké škole ekonomické v Praze a napsal skripta Demografická statistika, která se stala základním učebním textem pro studenty demografie. Roubíček se zabýval nejvíce tabulkami života, využíval kohortní analýzu a věnoval se populačním prognózám. (Langhamrová, 2007)

Dalším významným demografem byl Roubíčkův kolega na katedře demografie Felix Koschin. Zajímal se o aktuárskou demografii, o problematiku plodnosti a úmrtnosti, zabýval se metodologií a prognózami. Vytvořil systém pro vytváření populačních prognóz Pythia a vydal spoustu publikací. (Langhamrová, 2010)

V současné době se nachází katedry demografie na Vysoké škole ekonomické v Praze a na Univerzitě Karlově.

3.3 Demografie jako věda

Slovo demografie jako takové pochází z řečtiny, kde démos znamená lid a grafein popisovat, z čehož vyplývá, že pojem doslova překládáme jako popis obyvatelstva. (Kocourková)

Demografie je věda, která se zabývá reprodukcí obyvatel a dále zkoumá složení, počet, vývoj a zákonitosti vývoje populace. Předmětem demografie je lidská populace, stejně tak jako u sociologie, etnografie a dalších vědních oborů, ale odlišuje se tím, že zkoumá proces reprodukce. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993)

Dalším pojetím předmětu demografie je studium demo-sociálních systémů, kde sociální systém tvoří prostředí, kde dochází k reprodukci. (Koschin, 2005)

4 PRAMENY DAT

Základní technikou sběru dat demografie je pozorování, rozhovor, dotazník nebo zpracovávání literárních pramenů. Co se týče metodologie demografie, nejčastěji se používají evidenční metody, které neustále zaznamenávají informace o demografických událostech a jevech. Tuto metodu využívají např. matriky, které zaznamenávají narození, úmrtí a sňatky. Ostatní události jako např. rozvod nebo potrat oznamují příslušné zařízení (nemocnice a soud). Co se týče migrace, metoda je podobná. V České republice je povinnost Hlášení o stěhování u příslušných orgánů. (Šotkovský, 1998)

Demografie je velmi úzce spojena se statistikou. Statistické údaje jsou pro demografii klíčové. Demografické údaje nás informují o stavu populace, zkoumají její velikost a strukturu. Údaje o stavu se zjišťují především pomocí sčítání lidu nebo soupisu obyvatel. Druhým typem jsou údaje o pohybu obyvatelstva, čímž myslíme demografické události, které nastanou během určitého intervalu. Tyto

údaje se získávají pomocí evidence přirozené měny a evidence migrace. (Koschin, 2005) Dále se zjišťují neobnovitelné události jako např. úmrtí a obnovitelné události jako je sňatek nebo porod. U těchto obnovitelných se dále sleduje pořadí stejných událostí. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.33)

4.1 Sčítání lidu

Tato metoda se také někdy označuje jako census lidu. Při této rozsáhlé akci dochází ke sběru dat, které se dále uspořádávají a poté dochází k jejich zhodnocení. Výsledkem jsou analýzy údajů a publikování výsledků. (Kalibová, 2002, s.9) Přesné znění podle statistického úřadu OSN je „úplný proces sběru, třídění, ověřování, analyzování a zveřejnění demografických, sociálních a ekonomických dat, zachycujících v daném čase všechny osoby ve státě nebo přesně vymezené části státu“. (Šotkovský, 1998, s.28)

Sčítání obyvatel se provádí k určitému datu a bývá povinné, tzn. že se ho musí zúčastnit všichni obyvatelé dané země. Sčítání je anonymní a poskytnutá data nesmí být nijak zneužita či poskytnuta třetí osobě. Tento druh soupisu poskytuje mnoho údajů, výhodou je, že data odpovídají jedné metodě a jednomu okamžiku, tudíž se snadno porovnávají. (Kalibová, 2002, s.9)

Statistickou jednotkou je jedinec, rodina či domácnost. Sčítání lidu nám poskytuje informace o stavu, počtu, struktuře, životních podmínkách a pohybu populace. (Kalibová, 2002, s.9)

Sčítání lidu poskytuje základní informace o obyvatelech daného státu jako je věk, pohlaví a rodinný stav. Dále zjišťuje základní informace o pobytu, tzn. místo přítomnosti, místo bydliště, místo narození, délka pobytu v bydlišti nebo předchozí bydliště. Co se týče domácnosti a rodiny, zjišťuje se pořadí manželství, počet dětí, vztah k hlavě rodiny či k hlavě domácnosti. Důležitou skupinou informací jsou také údaje o národnosti, občanství, jazyku, vzdělání a náboženství. Poslední oblast tvoří ekonomické údaje, které zjišťují ekonomickou aktivitu, místo zaměstnání, případnou dojížděku, typ vykonávané práce a odvětví. (Koschin, 2005)

4.2 Evidence obyvatel

Tato evidence je známá jako evidence přirozené měny, kde přirozená měna znamená narození a úmrtí. Pouze tyto dvě události lze považovat za přirozenou obnovu populace. Evidence obyvatel obsahuje informace o pohybu obyvatel. Typickým znakem je to, že je nepřetržitá a souvislá. (Kalibová, 2002, s.10)

Pro evidenci byly vytvořeny matriční oddělení a registrační knihy - matriky, které chronologicky zaznamenávají údaje na základě formulářů: Hlášení o narození, sňatku, úmrtí a rozvodu, žádost o umělé přerušování těhotenství a hlášení o potratu. Pokud k těmto demografickým událostem dojde, každý občan má povinnost hlášení podat. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.99)

Matrika je kniha, která shromažďuje údaje o narození, sňatku a úmrtí. Text, který se do matriky zapisuje, je stanoven zákonem. Matriky jsou považovány za významný pramen demografie a lze je využít např. pro zkoumání vývoje. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.98)

4.3 Evidence migrace

Evidence migrace zaznamenává pohyb obyvatel v rámci rozmístění obyvatel. Tato evidence se týká každého, kdo změní svůj trvalý pobyt za hranice určité jednotky např. obce, kraje nebo státu. Zatímco přechodná změna bydliště se neeviduje, změna trvalého pobytu se musí hlásit prostřednictvím formuláře Hlášení o stěhování. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.101) Každý stěhující se jedinec má povinnost vyplnit i údaje o předešlém bydlišti, aby se mohla pozorovat jak imigrace, tak emigrace. (Koschin, 2005, s.17)

První stát, který začal s evidencí životních událostí, byla Francie v roce 1806. Tehdy většinu registrů provozovaly církve. (Šotkovský, 1998, s.25)

5 DEMOGRAFICKÉ UKAZATELE

Mezi demografické ukazatele patří jakákoliv data, která se vztahují k demografickým událostem. Ze demografické statistiky získáme základní data, což jsou absolutní údaje získané z registrů, evidencí, sčítání lidu apod. (Kalibová, 2002, s.13) Tato data jsou většinou tříděna do číselných a kombinačních tabulek. S těmito daty lze provádět analýzu a syntézu. Cílem analýzy je izolovat samostatný jev a rušivé jevy. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.21)

5.1 Analytická data

Analytická data jsou poměrná nebo relativní čísla, která získáváme ze základních dat. Patří sem poměrná čísla extenzitní, intenzitní a srovnávací. Poměrná čísla extenzitní neboli ukazatele jsou vyjádřena v procentech a znamenají porovnání dvou údajů, které jsou stejnorodé v čase a prostoru. Poměrná čísla intenzitní neboli míry je údaj, kde jsou ve jmenovateli nositelé událostí uvedených v čitateli. Jde tedy o tzv. střední stav obyvatel. Posledním typem jsou poměrná čísla srovnávací neboli indexy, kde porovnáváme dvě čísla, která jsou nesourodá buď v prostoru nebo čase. Indexy nám pomáhají vyjádřit trend. (Kalibová, 2002, s.13)

5.2 Předmět demografie

Předmětem demografie je reprodukce - reprodukce populace, obyvatel či lidu. Tyto pojmy neznamenají totéž, rozdíly jsou uvedeny níže.

5.2.1 Populace

Pojem populace pochází z biologie a jedná se o soubor jedinců určitého druhu, který žije a reprodukuje se na určitém území. Termín populace se používá i pro lidský druh na základě soužití na společném území. (Koschin, 2005, s.7) Populace se neustále obměňuje, některé populace zanikají a některé vznikají. Populace žijící dlouhodobě na jednom území se označuje jako autochtonní. Populace zahrnuje geneticky příbuzné jedince, tzn. pochází z jednoho předka. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.23)

5.2.2 Obyvatelstvo

Termín obyvatelstvo představuje soubor lidí, kteří žijí na určitém území. Není ale totožný s pojmem populace, neboť obyvatelstvo se může skládat z několika populací, stejně tak jako z několika národů a etnik. Pokud se snažíme charakterizovat určité území používáme pojem obyvatelstvo, pokud se snažíme více charakterizovat lidi a území je až druhotné, použijeme populace. Obyvatelstvo narozdíl od populace není geneticky podobné a je složené z mnoha různých etnik a národů především díky migraci. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.23)

5.2.3 Lid

Výraz lid se používá v mnoha významech. Nejčastěji pro populaci, kterou spojuje etnikum, jako např. lid kmene xy. Někdy se také používá pro venkovské obyvatelstvo. Jindy zase lid představuje národ, který je vlastenecký, tzn. že brání své hodnoty a je na sebe hrdý. Tento význam lidu se používal např. v době nacismu. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.25)

6 DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA

Část demografie zkoumá stav populace a její různé struktury. Nejčastěji se stav obyvatel zkoumá pomocí struktur podle pohlaví a věku, což nazýváme jako demografická struktura. Další struktury jsou např. podle rodinného stavu, typu domácnosti, ekonomicky aktivních a neaktivních, podle rozmístění obyvatelstva, vzdělání, náboženství atd. (Koschin, 2005, s.92)

6.1 Struktura podle pohlaví

Pokud zkoumáme populaci podle pohlaví, používáme ukazatele a indexy maskulinity a feminity. Ukazatel maskulinity je podíl mužů na populaci, udávaný obvykle v procentech. Stejně tak se počítá ukazatel feminity, jakožto podílu žen na populaci. Pokud chceme vyjádřit poměr počtu mužů a žen použijeme index maskulinity či index feminity. Tyto indexy se dále používají pouze pro narozené,

čímž zjistíme zda se rodí více chlapců nebo dívek. Index maskulinity a feminity můžeme dále specifikovat podle věku. (Šotkovský, 1998, s.44)

Okolnosti, které ovlivňují zastoupení mužů a žen v populaci je několik. Zaprvé je to fakt, že mužů se rodí více než žen. Na druhou stranu u mužů panuje vyšší úmrtnost než u žen. Dále zastoupení mužů a žen v populaci ovlivňuje pracovní migrace, kterou nejčastěji využívají muži. Posledním faktorem mohou být války nebo nepříznivá politická situace v zemi. (Kalibová, 2002, s.17)

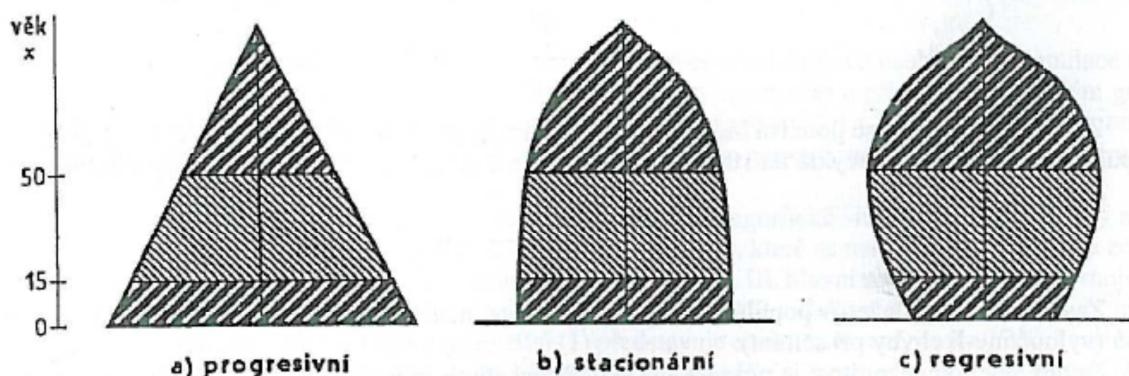
Index maskulinity (popř. feminity) se s věkem mění. Chlapců se rodí více než děvčat a tato převaha mužů sahá až do roku, kdy se počet mužů a žen vyrovnává. Tomuto bodu se říká věk pohlavní rovnováhy a každá země pro něj má jinou hodnotu - v rozvinutých západoevropských zemích se tento věk pohybuje v intervalu od 40-55 let. Po dosažení věku pohlavní rovnováhy dochází k stále se zvyšující převaze žen kvůli vyšší úmrtnosti mužů. (Koschin, 2005, s.99)

6.2 Struktura podle věku

Věk se podle demografie vyjadřuje v počtu prožitých dokončených let, někdy se používá termín dosaženého věku v daném roce, což je rozdíl věku pozorování a narození. Pro třídění obyvatel se někdy používají věkové intervaly, nejčastěji pětileté. Věk se dále dělí do určitých kategorií jakožto různá období života. Počátek života je označován jako dětství, které se dále dělí na období novorozence, kojence, předškolního věku a školního věku. Po období dětství následuje mladost tedy dospívání, kdy se z dětí stává mládež. Následuje období dospělosti a posledním obdobím života je stáří. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.52)

Při zkoumání věkové struktury vycházíme z histogramu, který se nazývá věková pyramida. Tato pyramida zobrazuje na ose y věk a na ose x relativní počet obyvatel v dané věkové kategorii. Pokud místo histogramu použijeme polygon nazýváme tak strom života.

Dělení obyvatel podle věku rozlišuje tři hlavní skupiny: dětskou složku 0-14 let, reprodukční složku 15-49 let a postreprodukční složku od 50 let výše. Podle tohoto dělení rozlišujeme populaci na tři typy. Prvním typem je populace progresivní, kde je největší základna dětské složky a nejmenší podíl postreprodukční skupiny obyvatel. Tento typ je charakteristický vysokou plodností a úmrtností. Typickým příkladem progresivní populace jsou rozvojové země. (Kalibová, 2002, s.18)



Obr. č.1: Typy věkové stuktury

Zdroj: Kalibová, 2002, s.18

Druhým typem je populace stacionární, kde dětská a postreprodukční složka téměř korespondují. Porodnost je nižší než u progresivního typu a stejně tak úmrtnost je nižší. Narozené děti ještě nahrazují zemřelé osoby. Posledním typem je populace regresivní, kde nedochází k obnově populace a počet narozených je nižší než počet zemřelých. Tento typ populace v současnosti převládá ve vyspělých zemích. Typ věkové struktury je velmi ovlivněn migrací, zejména reprodukční složka je nejvíce zasažena. (Kalibová, 2002, s.18)

6.3 Demografické stárnutí

Bylo zjištěno, že každá populace si postupně projde progresivním, stacionárním a regresivním typem. To znamená, že každá populace se bude nakonec potýkat s problémem stárnutí populace. Demografické stárnutí je definováno jako zvětšování podílu starých osob v populaci. Dochází k němu na základě demografické revoluce - dochází k poklesu porodnosti a nízké úmrtnosti. (Koschin, 2005, s.97)

Měříme ho pomocí indexu stáří, které se počítá jako podíl postreprodukční a dětské složky. Stárnutí má vážné sociální a ekonomické důsledky, protože vzrůstá počet osob v důchodu, což je pro stát obrovským výdajem a podíl reprodukční složky není schopen tolik vydělávat. Stejně tak vzrůstá zátěž pro zdravotnická zařízení. Demografické stárnutí je v současnosti běžným procesem a je třeba s ním počítat i do budoucna. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.77)

7 PROCESY DEMOGRAFICKÉ REPRODUKCE

Jak již bylo zmíněno, demografie je věda, která studuje demo-sociální systémy. Základními reprodukčními událostmi jsou narození, úmrtí, potrat. Ačkoliv se musí brát v potaz i sociální okolnosti, mezi další události patří sňatek, rozvod, ovdovění a nemoc. Všechny tyto události se zkoumají jako celek a poté vznikají procesy jako je úmrtnost, porodnost, sňatečnost apod. U těchto procesů se hledají pravidelnosti, charakteristiky a další změny v jejich vývoji. Každý demografický proces má svoji demografickou událost, která ho vyjadřuje - např. proces porodnost událost narození. (Demografie, 2005)

7.1 Úmrtnost

Úmrtnost neboli mortalita je velmi důležitým ukazatelem a prozrazuje spoustu informací o daném území. Spolu s nemocností vypovídá o životní úrovni, hygienických podmínkách, zdravotním stavu, epidemiích atd. Úmrtnost je souhrn specifických schopností členů populace - schopnosti zemřít. (Koschin, 1997, s.7)

Úmrtnost je ovlivněna mnoha faktory, můžeme je rozdělit na genetické, ekologické a socioekonomické. Pod genetické faktory spadá pohlaví (ženy se dožívají vyššího věku) a celkové genetické dispozice. Ekologické faktory jsou klimatické podmínky, stav životního prostředí a rizikové faktory přírody. Mezi socioekonomické faktory patří zejména styl života jedince (vzdělání, prevence, stravování, pohyb,...) a úroveň rozvoje místa, kde žije (přístup ke zdravotní péči, úroveň zdravotnictví, ekonomika, sociální systém,...). (Demografie, 2005)

7.1.1 Hrubá míra úmrtnosti

Tento nejjednodušší ukazatel vyjadřuje úroveň úmrtnosti. Vyjadřuje se jako poměr počtu zemřelých a středního stavu obyvatel, vždy za stejný kalendářní rok. Výsledné číslo je uváděno v promilích. Někdy se také používá výsledek jako počet mrtvých na 1000 obyvatel. (Koschin, 1997, s.7)

Hrubá míra úmrtnosti je hrubý ukazatel, protože nezohledňuje věkové struktury. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005) Patří sem všichni zemřelí z různých věkových struktur, kteří zemřeli v různém věku. Neboť každá populace má rozdílné zastoupení věkových struktur, není tento ukazatel objektivní. (Kalibová, 2002, s. 21)

7.1.2 Specifické míry úmrtnosti

Nejčastěji jsou vypočítávány podle pohlaví a věku. Většinou se počítají jako jednoleté nebo pětileté. Díky specifickým měrám můžeme porovnávat změnu úmrtnosti s věkem. Křivka měr úmrtnosti má zpravidla tvar U. (Kalibová, 2002, s.21)

Ve věku 0 je úmrtnost vysoká (zhruba stejná jako ve věku 45-49), v rozvojových zemích bývá úmrtnost několikrát vyšší než v zemích rozvinutých. Tato úmrtnost se nazývá kojenecká a vyjadřuje úmrtnost v prvním roce života. Kojenecká úmrtnost se dále dělí na novorozeneckou (0-27 dní), časnou (0-6 dní), pozdní (7-27 dní) a ponovorozenecká (28-364 dní). (Demografie, 2005) U kojenecké úmrtnosti rozlišujeme dvě příčiny úmrtí, první skupinou jsou příčiny endogenní, kam patří vrozené vady a druhým typem jsou příčiny exogenní, kam řadíme infekce, nemoci ústrojí apod. (Kalibová, 2002, s.22)

Od věku 0 křivka klesá a nejnižší je v letech 5-9. Dále mírně roste a mezi lety 15-25 úmrtnost poměrně prudce stoupá. Je to z důvodu rizik v dospívání a u žen je možné pozorovat mateřskou úmrtnost, kde žena zemře na následky porodu. Křivka dále rovnoměrně roste až do věku 85+. V rozvinutých zemích pozorujeme tzv. nadúmrtnost mužů, což značí vyšší úmrtnost mužů ve všech věkových intervalech.

V rozvojových zemích toto neplatí a někdy může dojít i k nadúmrtnosti žen. (Koschin, 2005, s.37)

7.1.3 Úmrtnostní tabulky

Demografie se snaží o charakteristiku určitého řádu vymírání a využívá k tomu úmrtnostní tabulky, které vyjadřují intenzitu úmrtnosti celkové populace. Rozlišujeme dva typy těchto tabulek - transversální (okamžikovou) a generační. Transverzální se používají ve většině případů a generační se sestavují pouze v případě rozsáhlých demografických analýz úmrtnosti. Tabulky zaznamenávají údaje buď pro každý věk zvlášť nebo jsou vyjádřeny ve věkových intervalech nejčastěji pětiletých. (Kalibová, 2002, s.23)

Tabulky se počítají zvlášť pro muže a pro ženy. Funkcí úmrtnostní tabulky je naděje dožití, vyjádřená jako průměrný počet let, které by měl jedinec v určitém věku dále prožít. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.73) Naděje dožití neboli střední délka života je indikátor rozvoje společnosti, čím vyspělejší je země tím vyšší naděje dožití má. (Palát, Langhamrová, Nevěděl, 2013, s.29)

7.1.4 Příčiny úmrtí

Určit příčinu smrti bývá velmi problematické, proto Světová zdravotnická organizace vydala Mezinárodní statistickou klasifikaci nemocí, úrazů a příčin smrti, která má za úkol pomoci pracovníkům statistických úřadů. Nejproblematictější článkem je určit základní příčinu smrti, která nemusí být totožná s bezprostřední příčinou smrti. U starších, dlouhodobě nemocných lidí je těžké zjistit co přesně způsobilo jejich úmrtí. (Šotkovský, 1998, s.66)

7.2 Porodnost

Porodnost je proces, který je vyjádřen rozením dětí. Narození je definováno jako opuštění dítěte matčina těla. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.85) Úroveň porodnosti je závislá na schopnosti muže a ženy plodit děti - tzv. plodivosti. Na základě této schopnosti vyjadřujeme plodnost - fertilitu, jako počet

narozených dětí. Pokud bereme v potaz pouze živě narozené děti jde o čistou plodnost, pokud jde o všechny narozené děti nazýváme plodnost jako hrubou. Porodnost může ovlivňovat mnoho dalších socioekonomických faktorů, jako populační politika státu, žebříček hodnot rodičů, finanční zajištění apod. (Kalibová, 2002, s.27)

Žena rodí děti v reprodukčním období, které trvá mezi 15. a 49. rokem matky. Narozené děti se dělí na manželské a nemanželské, živě narozené a mrtvě narozené. U živě narozených dětí se sleduje pořadí. U matek se často pozorují intervaly mezi porody. Stejně tak porody se dělí na jednočetné a vícečetné. Demografie dále studuje diferenciaci plodnosti podle vzdělání, bydliště (město/venkov), sociální skupiny apod. (Demografie, 2005)

Základním ukazatelem je hrubá míra porodnosti, která je vyjádřena jako podíl živě narozených dětí a středního stavu obyvatel. Dalším ukazatelem je hrubá míra plodnosti, která se počítá jako poměr mezi počtem živě narozených dětí na 1000 žen v reprodukčním věku. Často se využívá i index plodnosti což je poměr počtu dětí od 0-4 let a počtu žen ve věku 15-44 let. Známým pojmem je úhrnná plodnost, která udává počet dětí, které by se narodily jedné ženě během reprodukčního období při určitých podmínkách. (Šotkovský, 1998, s.72)

7.2.1 Potratovost

Potratovost je spojená s porodností i s úmrtností. Definice potratovosti je úmrtnost plodu, ke kterému dochází pomocí potratu. Množství potratů vypovídá o kvalitě životní úrovně daného území, ale také o antikoncepční informovanosti obyvatel. Úroveň potratovosti je také závislá na legislativě, mnoho let byly potraty v řadě zemích zakázány. Potraty jsou kontroverzním tématem, různé společnosti mají na toto téma různé názory. (Kalibová, 2002, s.29)

Potraty jsou nejčastěji prováděny z důvodu nechtěného těhotenství, tzv. interrupce. Tyto potraty tvoří až 3/4 všech potratů, pokud jsou prováděny do 8. týdne těhotenství nazývají se miniinterrupce. Dalším typem potratů jsou samovolné potraty, kdy nedochází k vnějšímu zásahu do těla matky. Samovolně dochází k

úmrtí plodu v těle matky z různých důvodů, nejčastěji kvůli genetickým a imunologickým faktorům. Poslední typ potratů je zapříčiněn různými zdravotními okolnostmi. (Pařízek, 2009)

Potratovost se měří hrubou mírou potratovosti, která se počítá jako počet všech potratů na 1000 obyvatel středního stavu. Obecná míra potratovosti počítá počet všech potratů na 1000 žen v reprodukčním věku. Poměr mezi počtem potratů a počtem narozených vyjadřuje index potratovosti. (Koschin, 2005, s.77)

7.3 Sňatečnost

Sňatečnost je proces uzavírání sňatků na základě zákonných podmínek na daném území. Podmínky pro uzavření sňatku je věk, rodinný stav a stupeň pokrevnosti. Sňatek je výjimečný tím, že nemusí nastat u všech členů populace a zároveň u některých členů může nastat opakovaně - narozdíl od narození a úmrtí. Úroveň sňatečnosti je ovlivněna ekonomickou situací v zemi, populační politikou a také žebříčkem hodnot. (Kalibová, 2002, s.31)

U evidence sňatků si všímáme pořadí sňatků, mohou být sňatky první, druhé a další. První sňatky se označují jako protogamní, druhým a dalším se říká palingamní. (Klufová, Poláková, 2010, s.163) Eviduje se rodinný stav obou manželů - uzavírat sňatek mohou svobodní, rozvedení a ovdovělí obyvatelé. Dále se sleduje věk mužů a žen a věkový rozdíl mezi nimi. Analyzují se sezónní trendy, tzn. rozložení sňatků v průběhu ročních období či měsíců. (Kalibová, Pavlík, Vodáková, 1993, s.38)

Úroveň sňatečnosti měříme pomocí hrubé míry sňatečnosti, která se vyjadřuje jako podíl počtu sňatků a středního stavu obyvatelstva. Přesnější jsou míry sňatečnosti podle věku nebo podle rodinného stavu. Intenzitu sňatečnosti vyjadřuje úhrnná sňatečnost, která vyjadřuje průměrný počet sňatků na 100 osob ve studované generaci. (Kalibová, 2002, s.31)

Po sňatku může dojít k zániku manželství na základě úmrtí jednoho z manželů. Vdovec nebo vdova dále žije ve stavu vdovství a mohou uzavřít další sňatek. Ve

Francii se může vdova znovu vdát až po uplynutí 300 dní od smrti manžela. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.79)

7.4 Rozvodovost

Rozvod je dalším typem zániku manželství, ačkoliv ne v každé zemi rozvod jako takový existuje. O rozvodu rozhoduje soud, na základě kterého jsou manželé rozvedeni a mohou uzavřít další sňatek. Co se týče příčin rozvodů, nejčastěji bývají uvedeny důvody jako unáhlený sňatek, problémy s alkoholem, nevěra jednoho z manželů, nedostatečný zájem o rodinu, kriminalita, zdravotní problémy nebo jednoduše nesoulad partnerů. Samozřejmě důvody ze strany mužů a žen se velmi liší. Studium rozvodovosti se zabývá rozvodem podle zaměstnání manželů, úrovně vzdělání nebo velikostí obcí bydliště. (Kalibová, 2002, s.33)

Hrubá míra rozvodovosti se počítá jako počet rozvodu na střední stav obyvatelstva v daném roce. Dále se počítá míra rozvodovosti manželství, kdy se počet rozvodů dělí počtem manželských párů. Specifičtější jsou dále míry rozvodovosti podle věku a podle doby trvání manželství. Index rozvodovosti se počítá jako počet rozvodů na počet uzavřených sňatků v téže roce. Pokud je k dispozici dostatek údajů, je možné počítat pravděpodobnost rozpadu nebo doby trvání manželství podle tabulek rozvodovosti. (Mnohojazyčný demografický slovník, 2005, s.82)

8 ANALÝZA ČASOVÝCH ŘAD

Analýza časových řad se používá pokud chceme sestrojít určitý model. Při sestrojování modelu poznáme mechanismus chování dat, zjistíme podmínky a vazby, které data ovlivňují. Na základě charakteristik minulého chování provádíme predikci budoucího vývoje. Využití analýzy časových řad je v dnešní době velmi široké, používá se v ekonomii pro různé mikro nebo makroekonomické ukazatele, v demografii, v politice, v sociologii, v meteorologii, v zemědělství, atd. Stává se jednou z nejdůležitějších oblastí statistiky. (Hančlová, Tvrdý, 2003)

Časovou řadou rozumíme řadu hodnot určitého ukazatele uspořádanou v čase. Řada je posloupnost dat, která pozorujeme. Data mohou být různá, ale vždy musí být řazena chronologicky od minulosti po přítomnost. Pokud jde o prognózu časových dat, data sahají i do budoucnosti. Jak napovídá název, data jsou řazena podle času, někdy také mohou být prováděny prognózy vývoje podle prostorového uspořádání, což ale nespadá pod časové řady, nýbrž pod řady prostorové. (Hindls, 2007, s.246)

8.1 Druhy časových řad

Časové řady se dělí podle obsahu sledovaných ukazatelů. Dělení časových řad ovlivňuje několik kritérií - např. rozhodné časové hledisko, periodicitu sledovaných údajů, druh sledovaných ukazatelů nebo způsob vyjádření údajů. (Litschmannová, 2010)

Podle periodicity rozlišujeme krátkodobé a dlouhodobé časové řady. Periodicita je časové rozpětí mezi rozhodnými okamžiky nebo délka období. Krátkodobé časové řady jsou takové, kde periodicitu údajů je kratší než rok. Nejčastěji se sleduje měsíční periodicitu, dále týdenní, čtvrtletní nebo pololetní periody. Dlouhodobé časové řady, někdy nazývané jako roční časové řady, mají periodicitu údajů jeden rok a více. (Kozák, Seger, 1970, s.4)

Podle druhu ukazatelů rozlišujeme časové řady absolutních hodnot a odvozených charakteristik. Časová řada absolutních hodnot je řada, kde jsou hodnoty uvedeny tak, jak byly zaznamenány. Ukazatele zjišťujeme přímo, neodvozujeme je. U těchto ukazatelů můžeme bez problémů určit typ charakteristiky nebo statistické jednotky a znak. Časová řada odvozených neboli sekundárních charakteristik vzniká na základě absolutních údajů, která dále transformujeme. Může to být např. řada součtová nebo poměrných čísel. (Hindls, 2007, s.250)

Podle způsobu vyjádření údajů známe časové řady naturální, kde jsou hodnoty ukazatele vyjádřeny naturálním kritériem. Naturální časové řady jsou méně často používané, neboť nemají přílišnou vypovídací schopnost. Druhým typem jsou časové řady peněžních ukazatelů, kde jsou hodnoty vyjádřeny v peněžní formě.

Peněžní ukazatele se většinou používají v analýze ekonomických ukazatelů, ačkoliv díky inflaci, nejsou peněžní ukazatele dokonale srovnatelné. (Dorda)

Posledním typem je rozdělení podle časového hlediska na řady intervalové a okamžikové. V časových řadách intervalových hodnota závisí na délce intervalu - čím větší hodnota, tím delší interval. Pokud máme časovou řadu dlouhodobou, můžeme intervalové ukazatele shrnovat pomocí součtů. Je důležité tvořit intervaly tak, aby data byla srovnatelná. Nelze porovnávat různé ukazatele v různých časových intervalech. Periodicita intervalů je málokdy přesně stejně dlouhá, neboť každý měsíc má jiný počet dní (i pracovních), stejně tak čtvrtletí a stejně tak rok. Abychom dosáhli co nejpřesnějších intervalů provádíme očišťování časových řad o důsledky kalendářních variací. (Kozák, Seger, 1970, s.5)

Níže je uveden vztah pro získání údajů očištěných na kalendářní dny, kde y_t je hodnota očišťovaného ukazatele, k_t je počet kalendářních dní v daném období a \bar{k}_t je průměrný počet kalendářních dní v daném období.

$$y_t^{(0)} = y_t \frac{\bar{k}_t}{k_t}$$

Okamžikové časové řady jsou tvořeny ukazately, které se vztahují k určitému časovému okamžiku. Hodnota je rozdílem od intervalových časových řad nezávislá na délce intervalu, protože je pouze funkcí času. Tento typ časových řad se shrnuje průměrováním, neboť sčítání daných hodnot by postrádalo smysl. Pro stejné vzdálenosti mezi jednotlivými okamžiky se používá prostý chronologický průměr, když jsou vzdálenosti okamžiků rozdílné používáme vážený chronologický průměr. (Kozák, Seger, 1970, s.7)

8.2 Základní charakteristiky

Charakteristiky používáme, abychom získali základní informace o časové řadě a její úrovni. Tyto údaje jsou nezbytné k dalšímu postupu v analýze časových řad. Součástí základních charakteristik je spojnicový graf, kde osa x představuje časovou přímku a osa y zaznamenává hodnoty ukazatele. Z grafu můžeme vyčíst,

jak se hodnoty chovaly v minulosti, můžeme najít opakované výchyly nebo pozorovat dlouhodobou tendenci. Nejjednodušší charakteristikou je absolutní přírůstek, kterým zjišťujeme přírůstek v časovém okamžiku oproti předcházejícímu období. Tato charakteristika se nazývá jako 1. diference. Mezi další charakteristiky patří průměrný absolutní přírůstek, tempo růstu, průměrné tempo růstu nebo relativní přírůstek. (Kozák, Seger, 1970, s.15)

8.3 Dekompozice časové řady

Pokud uvažujeme jednorozměrný model a zabýváme se klasickým modelem, který pouze popisuje pohyb, ale nezkoumá a neurčuje jeho příčiny, časová řada se skládá z několika složek. Složky trendové, sezónní, cyklické a náhodné. (Hindls, 2007, s.254)

Trendová složka, zkráceně trend, je tendence dlouhodobého vývoje jevu. Pokud je časová řada stabilní - stagnuje, tak je trend konstantní. Tento typ se někdy označuje jako řada bez trendu, což ale není přesné vyjádření. Každá časová řada musí mít nějaký trend, jinak by nebyla časovou řadou. Pokud řada kolísá, trend je buď rostoucí nebo klesající. Pokud je trend rostoucí, znamená to, že má vzestupnou tendenci. (Kozák, Seger, 1970, s.10)

Sezónní složka je pravidelně se opakující kolísání od trendu s periodicitou menší než jeden rok. Nejčastěji trend ovlivňuje roční období, společenské zvyklosti nebo délka měsíčního a pracovního cyklu, ale příčina kolísání může být různá. Cyklická složka je také kolísání kolem trendu, ale ne periodické. Kolísání bývá zapříčiněno dlouhodobým vývojem, který přirozeně zahrnuje fáze růstu i fáze poklesu a tyto fáze se střídají. Cyklická složka je nepravidelná v čase i v odchylce a odráží ekonomický vývoj. Cykly mohou být např. demografické, inovační nebo technologické. (Hančlová, Tvrдый, 2003)

Poslední složkou je složka náhodná tzv. stochastická. Tato složka nám zbyde, pokud eliminujeme trend, sezónní a cyklickou složku. Nahodilé kolísání může být způsobeno výraznými nepravidelnostmi, které způsobily ojedinělé katastrofické události. Nepravidelností myslíme výrazný vzrůst nebo výrazný pokles oproti

předchozím hodnotám. Náhodnou složku mohou dále tvořit menší výkyvy - rezidua, směrem nahoru i dolů, které jsou způsobeny nezávisle na sobě. Pro tyto drobné výkyvy používáme pravděpodobnost a předpokládáme, že se v dlouhodobém hledisku sami vykompenzují. Do této složky se odráží i chyby měření. (Blatná, 1995, s.11)

8.4 Trend

Abychom zjistili trend časové řady, musíme vybrat a použít některou z trendových funkcí. Tendenci dlouhodobého vývoje zjišťujeme pomocí vyrovnávání časových řad, kdy nahrazujeme empirické hodnoty teoretickými a tak charakterizujeme vývoj. Vyrovnávání může probíhat analyticky pomocí metody nejmenších čtverců nebo mechanicky pomocí klouzavých průměrů. (Kozák, Seger, 1970, s.17)

Metoda nejmenších čtverců slouží k odhadu parametrů trendových funkcí. Podmínkou je trendová funkce lineární v parametrech. Používá se pro funkce lineární, parabolický a exponenciální trend - tzv. jednoduché funkce. Cílem metody je vyrovnat nepravidelnosti, které vykazují naměřené hodnoty. Metoda požaduje, aby součet čtverců odchylek naměřených hodnot byl minimální. (Kozák, Seger, 1970, s.19)

Lineární trendová funkce je nejpoužívanější trendovou přímkou. Vyjadřujeme ji pomocí vzorce: $T_t = \beta_0 + \beta_1 t$ kde β jsou parametry a t je časová proměnná. Parametry získáme metodou nejmenších čtverců, kdy vyřešíme soustavu dvou normálních rovnic (níže), z čehož vyloučí rovnice pro odhad parametrů. (Siegel, Swanson, 2004)

$$\sum y_t = nb_0 + b_1 \sum t$$

$$\sum ty_t = b_0 \sum t + b_1 \sum t^2$$

Parabolický trend je lineární trend rozšířený o kvadratický člen:

$$T_t = \beta_0 + \beta_1 t + \beta_2 t^2$$

Místo sestavy dvou normálních rovnic se těší soustava tří normálních rovnic:

$$\sum y_t = nb_0 + b_1 \sum t' + b_2 \sum t'^2$$

$$\sum y_t t' = b_0 \sum t' + b_1 \sum t'^2 + b_2 \sum t'^3$$

$$\sum y_t t'^2 = b_0 \sum t'^2 + b_1 \sum t'^3 + b_2 \sum t'^4$$

(Hindls, 2007, s.257)

Otázkou zůstává, kterou trendovou funkci vybrat pro konkrétní typ časové řady. Při výběru je nutné zohlednit graf časové řady, tzn. analýza tvaru grafu. Dále musíme respektovat interpolační a extrapolací kritéria. Mezi interpolační kritéria patří směrodatná odchylka reziduí, kde hledáme minimální reziduální součet čtverců. Dále koeficient determinace, kdy hledáme ten nejvyšší index. Můžeme zohlednit také analýzu diferencí: pokud se řada 1. diferencí pohybuje kolem nenulové konstanty, vhodná funkce je lineární trend; jestliže je řada 1. diferencí lineární a řada 2. diferencí konstantní, volíme parabolický trend. Posledním způsobem je analýza růstových charakteristik, která se provádí po očištění časové řady od náhodné složky a poté se vypočítávají průměrné hodnoty růstu. Pokud je růstová charakteristika přibližně stejná vybereme lineární trend, pokud lineárně roste vybereme parabolický trend, atd. (Dorda; Hančlová, Tvrký, 2003)

9 VÝSLEDKY PRÁCE

9.1 Obecná charakteristika regionu

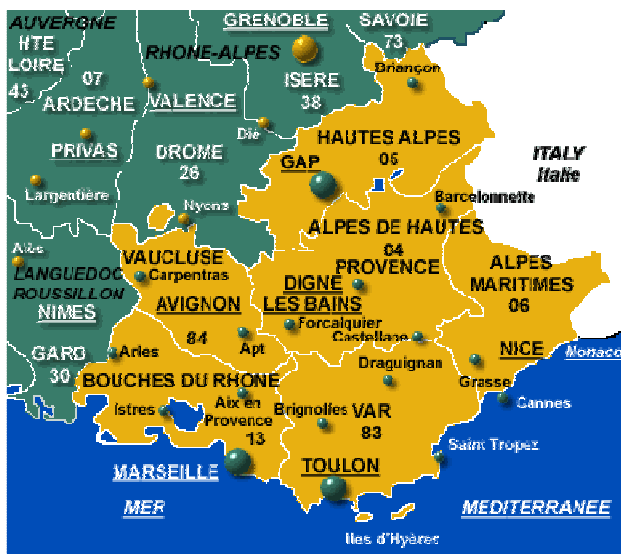
Provence-Alpes-Côte d'Azur je jedním z 28 regionů Francie, který se nachází na jihovýchodě Francie. Region je znám pod zkratkou PACA. Na východě sousedí s Itálií, z jihu je omýván Středozemním mořem, na severu sousedí s regionem Rhône-Alpes a na západě s regionem Languedoc-Roussillon. Rozloha je přibližně 44 000 km². PACA je třetím ekonomickým nejvýznamějším regionem Francie.



Obr. č. 2: Mapa regionu PACA

Zdroj: Wikipedia

Region se skládá z 6 departementů, 18 arrondissementů, 237 kantonů a 963 obcí. Departementy se nazývají Alpes-de-Haute-Provence, Hautes-Alpes, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var a Vaucluse. Hlavním městem regionu je Marseille, které je současně druhým největším městem Francie. Mezi další velká města patří Nice, Aix-en-Provence, Avignon, Toulon nebo Gap. Region těží z turistického ruchu, Azurové pobřeží známé jako Francouzská riviéra je nejznámější rekreační oblastí Francie. Provence láká turisty svými levandulovými poli a olivovými háji. Známy je také filmový festival v Cannes.



Obr. č.3: Administrativní dělení PACA

Zdroj: voltek.cz

V regionu žije necelých 5 milionů obyvatel a je třetím nejlidnatějším regionem Francie. Ačkoliv asi 70 % obyvatel obývá pouze pobřežní pruh území. Většinu populace tvoří domorodí Francouzi, 10 % populace jsou imigranti, kteří proudí z Evropy (z Itálie, Španělska, Korsiky, Portugalska) a ze severní Afriky (ze zemí Magrebu - Maroka, Alžírsko, Tunisko, Libye). V regionu zejména v Marseille je početná muslimská a židovská komunita. Většinovým náboženstvím je římskokatolická církev, menšinovým je islám, judaismus a protestantská církev. Vedle francouzštiny se používá provensálština neboli okcitanština. (Provence)



Obr. č.4: Vlajka regionu PACA

Zdroj: Wikipedia

Vlajka je tvořena ze tří částí. Svislé pruhy dávají vzpomenout na doby katalánské kolem roku 1000, delfín představuje řeku Ubaye, která tudy protéká a orel, který vystupuje z moře symbolizuje město Nice. (Provence)

9.2 Struktura regionu podle pohlaví

Region PACA je po regionu Île-de-France a Rhône-Alpes nejlidnatějším regionem Francie. S počtem obyvatel je srovnatelný např. se Slovenskem, Finskem či Norskem.

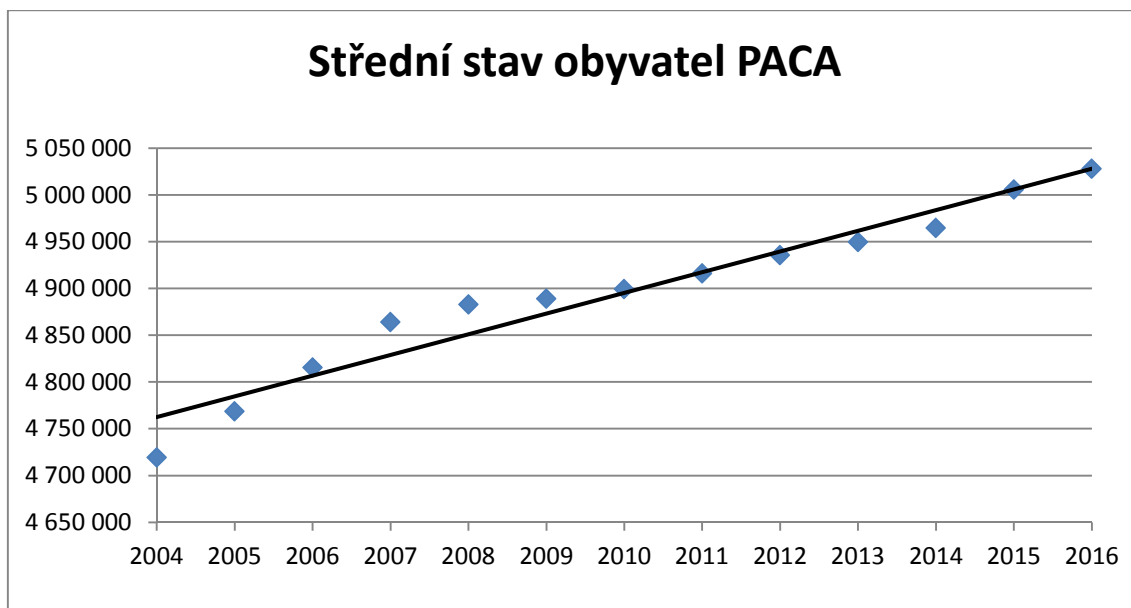
rok	PACA			FRANCIE		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
2004	4 719 132	2 254 791	2 464 341	60 505 421	29 312 672	31 192 749
2005	4 768 564	2 276 768	2 491 796	60 963 264	29 517 361	31 445 903
2006	4 815 232	2 295 663	2 519 569	61 399 733	29 714 411	31 685 322
2007	4 864 015	2 321 362	2 542 653	61 795 238	29 917 578	31 877 660
2008	4 882 913	2 331 735	2 551 178	62 134 866	30 084 747	32 050 119
2009	4 889 053	2 335 388	2 553 665	62 465 709	30 247 434	32 218 275
2010	4 899 155	2 340 637	2 558 518	62 765 235	30 397 950	32 367 285
2011	4 916 069	2 350 713	2 565 356	63 070 344	30 553 628	32 516 716
2012	4 935 576	2 360 622	2 574 954	63 375 971	30 699 170	32 676 801
2013	4 949 784	2 369 075	2 580 709	63 652 034	30 839 908	32 812 126
2014	4 964 859	2 377 774	2 587 085	63 920 247	30 976 062	32 944 185

Tabulka č.1: Vývoj středního stavu obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

V tabulce č.1 je vidět, že počet obyvatel regionu PACA neustále roste. Mezi lety 2004 a 2007 byl roční přírůstek necelých 50 000 obyvatel. Poté se ale projevila krize v roce 2008 a meziroční přírůstek klesnul na méně než třetinu. Nejnižší přírůstek ve sledovaném období byl v roce 2009 a to pouhých 6 140 obyvatel. Od tohoto minima přírůstek mírně roste, v roce 2014 byl přibližně 15 000 obyvatel.

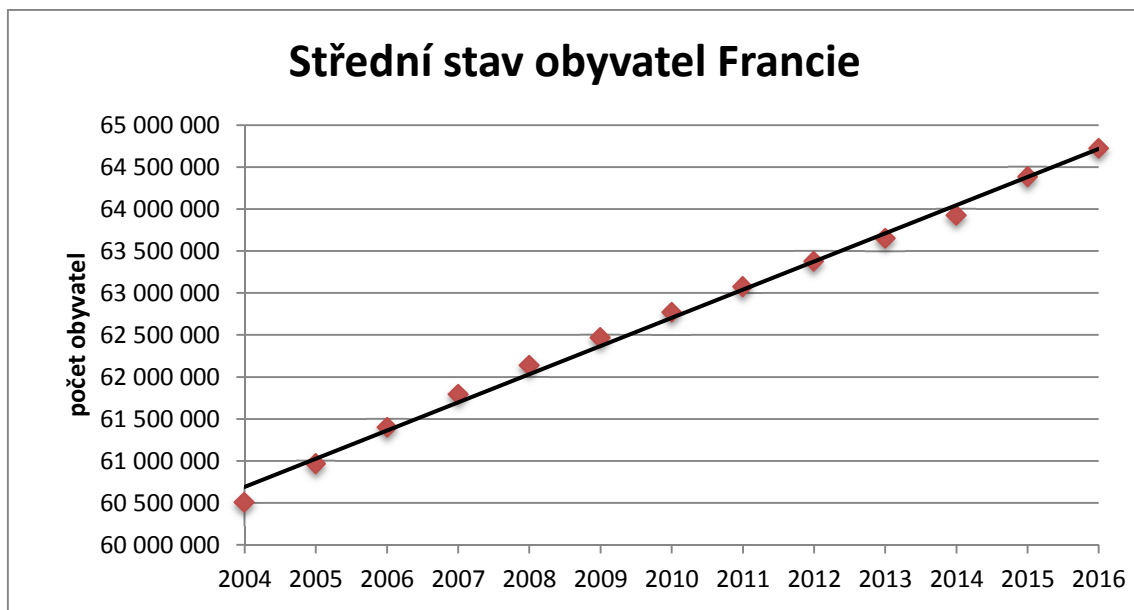
Zajímavé je, že na obyvatelstvu Francie se krize neprojevila. V roce 2005 byl meziroční přírůstek přibližně 460 000 obyvatel, od té doby klesá až na 300 000 obyvatel v roce 2010. Od roku 2013 přírůstek stále klesá a pohybuje se kolem 270 000 obyvatel za rok. Co se týče meziročních přírůstků podle pohlaví tak v regionu PACA se v osmi z deseti sledovaných let narodilo více mužů než žen. Na území Francie se narodilo v pěti letech více dívek a v pěti letech více mužů.



Obr. č.5: Střední stav obyvatel PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

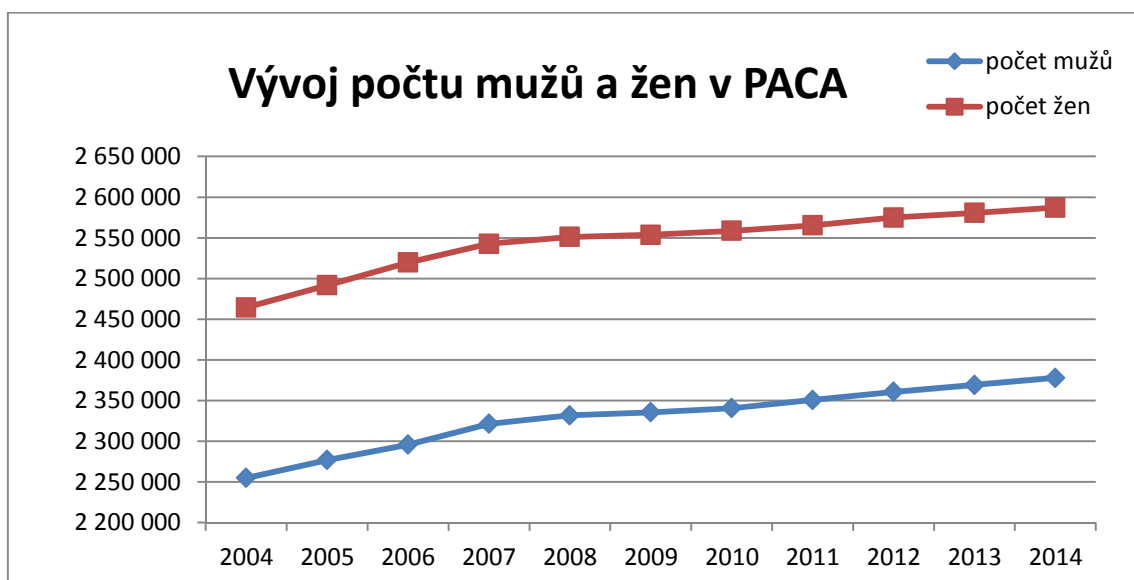
Z obrázku č.5 je patrné, že obyvatelstvo regionu PACA má dlouhodobě rostoucí trend, který od roku 2008 zmírňuje. Nárůst obyvatel způsobuje především přistěhovalectví a kladné migrační saldo. Ve sledovaném období přibylo celkem 245 727 obyvatel a celkově se počet obyvatel zvýšil o 5,2 %. Větší podíl na přírůstku měla mužská populace, ta se zvýšila o 5,45 %, ženská populace o 4,98 %. Byla provedena predikce následujících dvou let podle lineárního trendu. Koeficient determinace je 0,9444. Podle vyrovnání časové řady bude v roce 2015 v regionu 5 005 936 obyvatel a v roce 2016 by měl počet obyvatel dosáhnout 5 028 071.



Obr. č 6: Střední stav obyvatel Francie

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

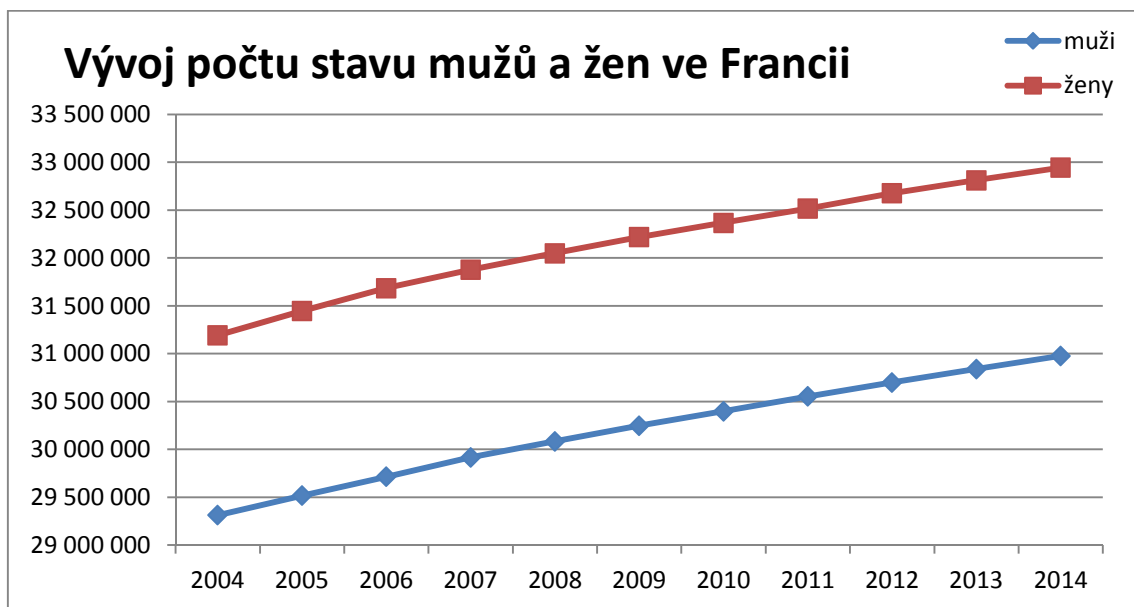
Dlouhodobý roustoucí trend je patrný i z obrázku č.6, mezi lety 2004 a 2014 přibýlo 3 414 826 obyvatel Francie, celkově se počet obyvatel zvýšil o 5,64 %. Narozdíl od regionu PACA, měly vyšší podíl na přírůstku ženy, jejichž počet vzrostl o 5,61 %. Podle vyrovnání časové řady bude v roce 2015 ve Francii 64 382 833 obyvatel a v roce 2016 by měl počet obyvatel dosáhnout 64 718 638.



Obr. č.7: Vývoj počtu mužů a žen v PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Z obrázku č.7 je patrné, že na rostoucí počet obyvatel, měl vliv jak nárůst počtu mužů, tak nárůst počtu žen. Ženy mají převahu ve většině populací, stejně tak je tomu i v tomto regionu. Žen bylo v průměru o 209 000 - 224 000 více než mužů.



Obr. č.8: Vývoj počtu mužů a žen ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Co se týče obyvatelstva Francie, také převažuje počet žen nad muži, průměrně jich je o 1 950 000 více než mužů.

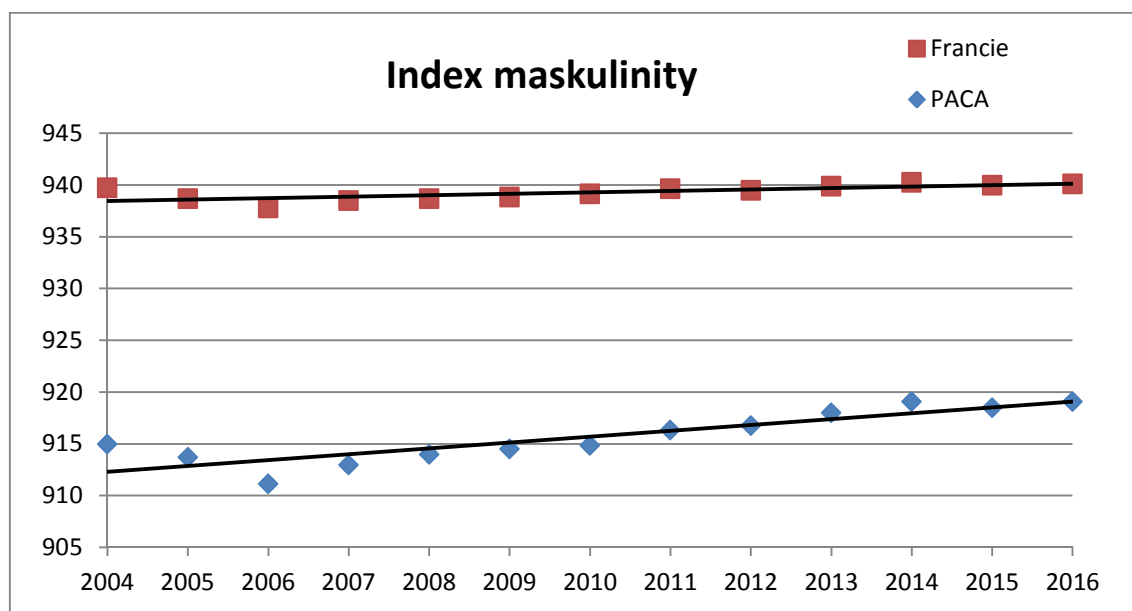
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PACA											
uma (%)	47,78	47,75	47,68	47,73	47,75	47,77	47,78	47,82	47,83	47,86	47,89
ima	915	914	911	913	914	915	915	916	917	918	919
ima 0-19	1054	1055	1051	1053	1055	1051	1048	1049	1051	1051	1051
ima 20-59	942	940	938	939	940	942	945	947	946	948	949
ima 60+	744	743	743	749	754	759	761	764	768	772	774
FRANCIE											
uma (%)	48,45	48,42	48,40	48,41	48,42	48,42	48,43	48,44	48,44	48,45	48,46
ima	940	939	938	939	939	939	939	940	939	940	940
ima 0-19	1047	1047	1047	1049	1048	1048	1048	1048	1048	1047	1047
ima 20-59	981	979	978	978	977	977	977	977	976	977	977
ima 60+	735	736	738	744	750	757	762	767	771	775	778

Tabulka č.2: Vývoj ukazatele maskulinity a indexů maskulinity

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

V tabulce č.2 je vidět několik ukazatelů, které nás informují o struktuře obyvatel podle pohlaví a věku. Ukazatel maskulinity znázorňuje podíl mužů na populaci a je vyjádřen v procentech. V regionu PACA je patrné, že procento mužů se neustále pohybuje mezi 47 - 48 %. Ve Francii se podíl mužů na populaci pohybuje mezi 48 a 49 %. Index maskulinity, který porovnává počet mužů je rozmanitější. V PACA se pohybuje mezi 911 - 919 mužů na 1000 žen. Ve Francii je číslo opět o něco málo vyšší - 938 až 940 mužů na 1000 žen.

Co se týče indexu maskulinity podle věkové struktury, platí zde zákonitosti demografie - mužů se rodí více než žen, tudíž je index maskulinity v nižším věku vyšší a zároveň muži mají vyšší úmrtnost, takže s věkem index maskulinity klesá. Tato fakta jsou patrná v regionu PACA i ve Francii. Ačkoliv index i ukazatel maskulinity měl region PACA nižší než Francie, index maskulinity v intervalu od 0-19 let je zde vyšší - průměrně 1052 mužů na 1000 žen. V intervalu 20-59 let index maskulinity klesá, ve Francie v průměru na 978 mužů na 1000 žen a v regionu PACA na 943 mužů na 1000 žen. Největší pokles je patrný v kategorii 60 let a více, kde je index maskulinity na obou zkoumaných územích téměř totožný průměrně 756 mužů na 1000 žen.



Obr. č.9: Index maskulinity

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Na obr. č. 9 můžeme pozorovat tendence vývoje indexu maskulinity v regionu PACA v porovnání s Francií. Francie má poměrně konstantní trend indexu maskulinity, neboť křivka vývoje kolísá kolem hodnoty 940, ale nijak výrazně. V regionu PACA je kolísání výraznější a můžeme pozorovat rostoucí tendenci v posledních osmi letech. V regionu PACA dosáhne index maskulinity v roce 2015 i v roce 2016 hodnoty 919 mužů na 1000 žen. Ve Francii bude hodnota indexu v roce 2015 a v roce 2016 stejná a to 940 mužů na 1000 žen.

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PACA											
ufe (%)	52,22	52,25	52,32	52,27	52,25	52,23	52,22	52,18	52,17	52,14	52,11
ife	1093	1094	1098	1095	1094	1093	1093	1091	1091	1089	1088
ife 0-14 let	949	948	952	950	948	952	954	954	951	952	951
ife 15-64 let	1061	1063	1066	1065	1064	1061	1059	1056	1057	1055	1054
ife 65+	1345	1345	1345	1336	1326	1318	1314	1309	1303	1296	1292
FRANCIE											
ufe (%)	51,55	51,58	51,60	51,59	51,58	51,58	51,57	51,56	51,56	51,55	51,54
ife	1064	1065	1066	1066	1065	1065	1065	1064	1064	1064	1064
ife 0-14 let	955	955	955	954	954	954	955	954	955	955	955
ife 15-64 let	1019	1021	1022	1023	1023	1024	1024	1024	1024	1024	1023
ife 65+	1361	1359	1356	1344	1333	1322	1312	1304	1297	1291	1285

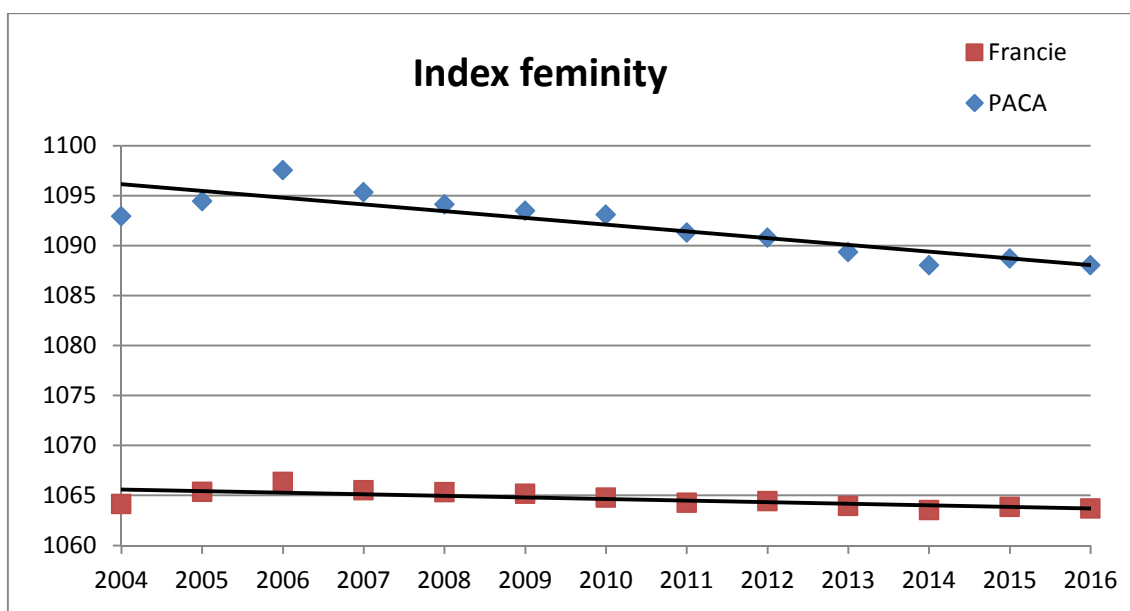
Tabulka č.3: Vývoj ukazatele feminity a indexů feminity

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Tabulka č.3 zobrazuje vývoj ukazatele feminity, který vyjadřuje podíl žen na populaci vyjádřený v procentech. V regionu PACA se tento ukazatel pohybuje mezi 52 - 53 % populace, ukazatel je poměrně stálý a od roku 2006 má klesající tendenci. V regionu PACA je větší podíl žen na populaci než v celé Francii, kde ukazatel kolísá mezi 51-52 % populace. Index feminity vyjadřuje počet žen na 1000 mužů. Rok 2006 byl pro region PACA příznivější pro ženy, protože v tomto roce dosahují hodnoty ukazatele feminity a indexu feminity maxima a od té doby klesají. Index feminity se v regionu PACA pohybuje mezi 1088-1098 ženami na 1000 mužů a ve Francii hodnoty kolísají mezi 1064 a 1066 ženami na 1000 mužů.

Obr. č. 10 znázorňuje vývoj indexu feminity mezi lety 2004 a 2014. Vývoj ve Francii je stálý a téměř nekolísá, avšak od roku 2006 je trend mírně klesající. V

regionu PACA je více patrná klesající tendence indexu, ale i tak je zde vyšší podíl žen než ve Francii. Index feminity byl v obou regionech nejvyšší v roce 2006, kdy dosáhl v regionu PACA 1098 žen na 1000 mužů a ve Francii 1066 žen na 1000 mužů. Podle vyrování časové řady bude v regionu PACA v roce 2015 1089 a v roce 2016 1088 žen na 1000 mužů. Ve Francii bude index v následujících dvou letech stejný a to sice 1064 žen na 1000 mužů.



Obr. č.10: Vývoj indexu feminity

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

9.3 Struktura regionu podle věku

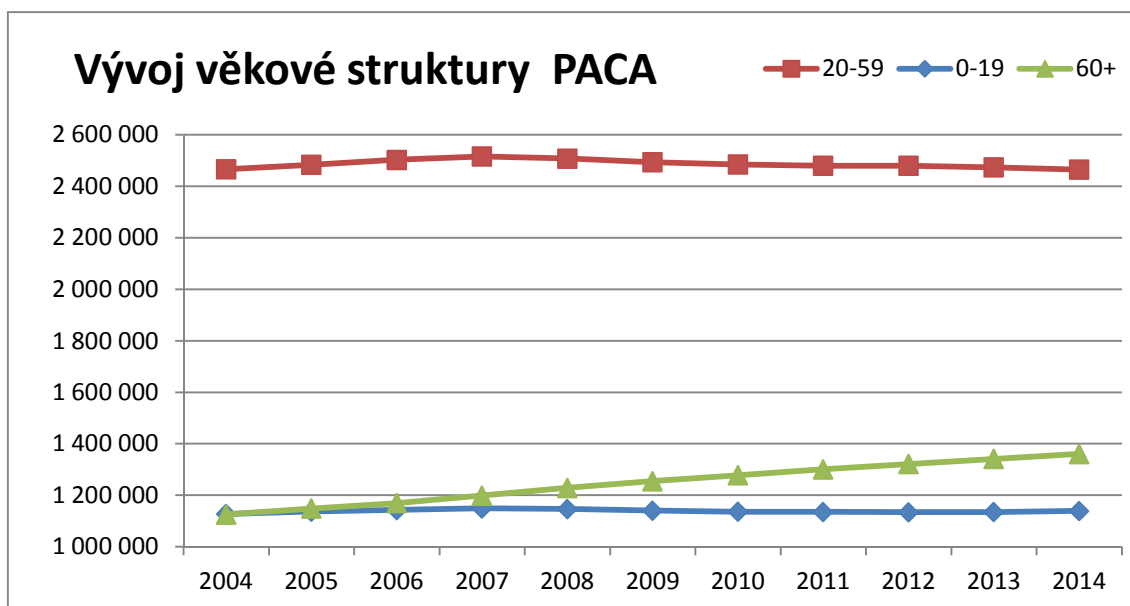
Region můžeme charakterizovat podle věku populace, která na daném území žije. Podle věkové struktury se dá poznat v jaké fázi rozvoje se nachází. V tabulce č.4 můžeme vidět jak se vyvíjela věková struktura v regionu PACA mezi lety 2004-2014. Věkové skupiny jsou dále rozděleny podle pohlaví, což jasně ukazuje, které pohlaví má převahu v dané věkové kategorii. Obecně můžeme tvrdit, že v regionu PACA je zachován trend, kde muži převládají v prerreprodukční složce obyvatel, v reprodukční složce se počet mužů a žen přibližně vyrovnává, ačkoliv zde je mírná převaha žen v této skupině a v postreprodukční složce převládají ženy několikrát více. Věková pyramida je regresivní typ.

PACA						
	0-19 muži	0-19 ženy	20-59 muži	20-59 ženy	60+ muži	60+ ženy
2004	578 499	549 082	1 196 370	1 269 886	479 922	645 373
2005	583 351	553 025	1 203 702	1 279 971	489 715	658 800
2006	585 627	557 400	1 211 401	1 291 434	498 635	670 735
2007	589 462	559 744	1 218 545	1 297 246	513 355	685 663
2008	588 675	557 977	1 215 042	1 292 850	528 018	700 351
2009	584 414	556 145	1 209 871	1 283 869	541 270	713 484
2010	581 392	554 838	1 207 161	1 278 002	552 084	725 678
2011	581 242	554 328	1 206 068	1 273 560	563 403	737 468
2012	581 392	552 970	1 205 465	1 274 429	573 765	747 555
2013	581 465	553 494	1 203 563	1 270 200	584 047	757 015
2014	583 902	555 494	1 200 261	1 264 751	593 611	766 840

Tabulka č.4: Vývoj věkové struktury v regionu PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Tabulka č.4 znázorňuje vývoj ve věkových strukturách podle pohlaví. Celkově můžeme tvrdit, že počet obyvatel v kategorii 0-19 je stabilní, do roku 2007 mírně rostl a nyní mírně klesá. Ve věkové skupině 20-59 počet obyvatel od roku 2007 klesá a naopak skupina obyvatel nad 60 let má každým rokem vyšší počet obyvatel.



Obr. č. 11: Vývoj věkových struktur v regionu PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Jak můžeme vidět na obr. č. 11, podíl obyvatel v kategorii 0-19 let rostl až do roku 2007. Od té doby mírně klesá, v posledních dvou letech podíl zase roste, zřejmě kvůli levicové sociální politice Francie. Podíl obyvatel mezi lety 20-59 let rostl a svého maxima dosáhl v roce 2008, od té doby mírně klesá. Nejvýraznější rozdíl je patrný u skupiny obyvatel nad 60 let, jejíž podíl každý rok stoupá a za deset let přibýlo 235 000 obyvatel.

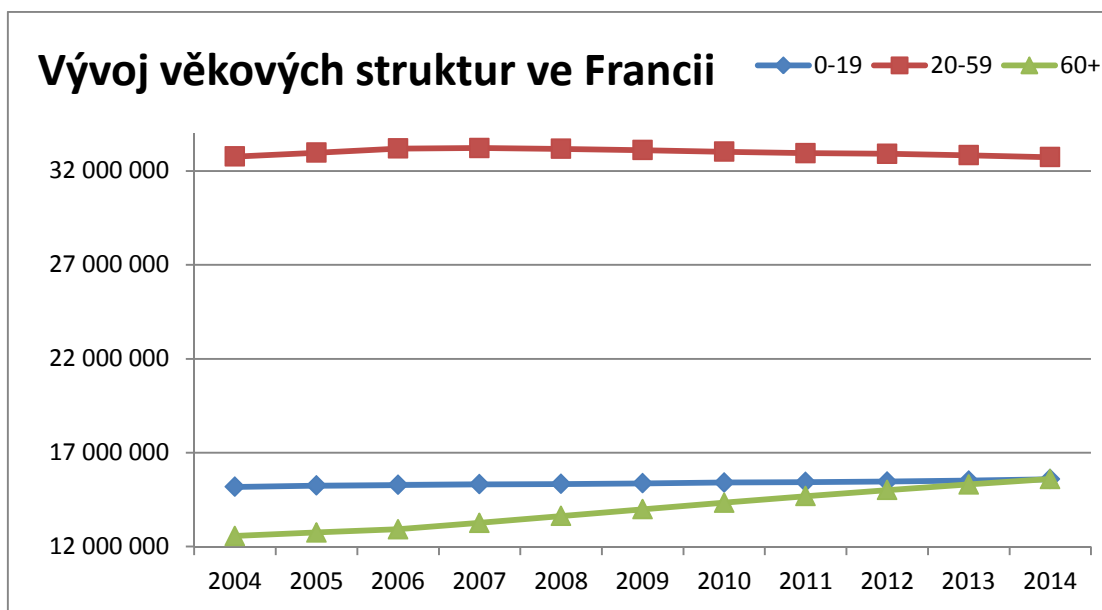
Ve Francii zůstává stejný trend jako v PACA. Zajímavé je, že na rozdíl od regionu, můžeme pozorovat rostoucí tendenci v kategorii 0-19 let, což je způsobeno poměrně vysokou porodností v zemi, která navzdory trendu klesající porodnosti v ostatních vyspělých zemích, dokonce roste.

FRANCIE						
	0-19 muži	0-19 ženy	20-59 muži	20-59 ženy	60+ muži	60+ ženy
2004	7 765 576	7 416 763	16 226 151	16 534 281	5 320 945	7 241 705
2005	7 798 655	7 446 334	16 312 380	16 654 912	5 406 326	7 344 657
2006	7 814 800	7 465 601	16 412 234	16 781 404	5 487 377	7 438 317
2007	7 838 862	7 476 232	16 422 379	16 797 604	5 656 337	7 603 824
2008	7 850 203	7 487 372	16 393 318	16 777 461	5 841 226	7 785 286
2009	7 864 098	7 504 742	16 357 834	16 749 232	6 025 502	7 964 301
2010	7 882 609	7 523 983	16 316 169	16 707 443	6 199 172	8 135 859
2011	7 901 666	7 538 742	16 276 697	16 663 204	6 375 265	8 314 770
2012	7 908 343	7 549 313	16 257 482	16 653 128	6 533 345	8 474 360
2013	7 933 835	7 575 470	16 221 527	16 608 508	6 684 546	8 628 148
2014	7 975 288	7 617 115	16 176 218	16 555 649	6 824 556	8 771 421

Tabulka č.5: Vývoj věkové struktury ve Francii

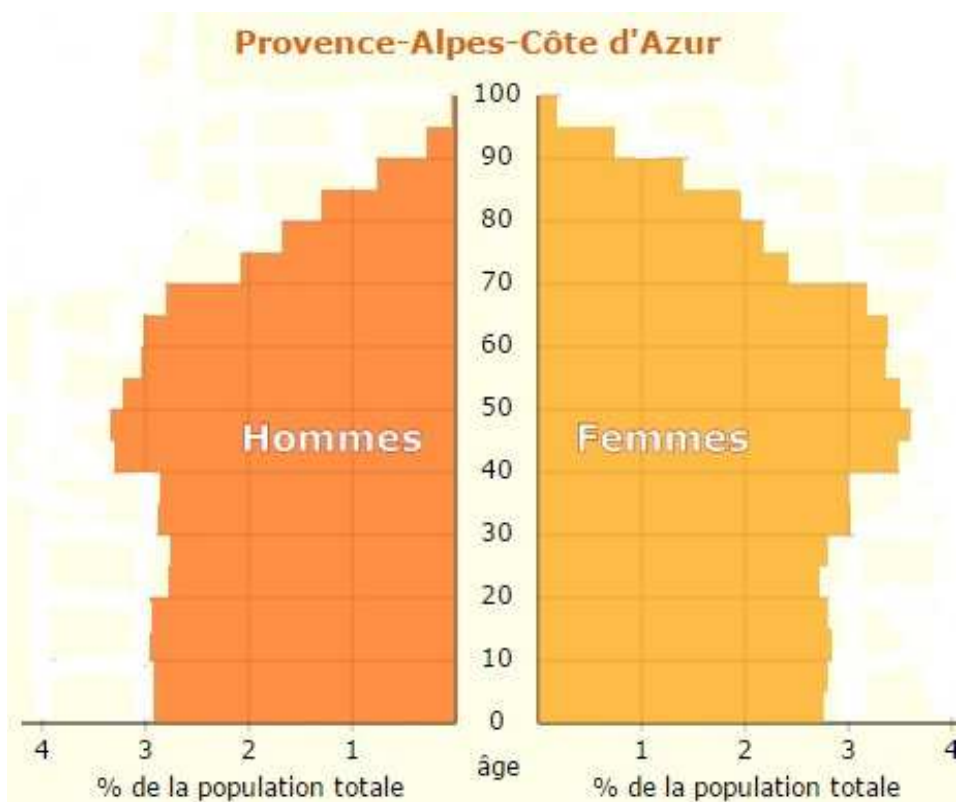
Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Ve Francii dochází k růstu kategorie obyvatel 0-19 let, kdy počet těchto obyvatel se každý rok přibližuje k 16 milionům. Kategorie obyvatel 0-59 let mírně rostla do roku 2007 a od té doby podíl mírně klesá, ačkoliv dlouhodobý trend je poměrně konstantní. Velmi výrazně roste podíl kategorie obyvatel nad 60 let, kdy za posledních deset let počet obyvatel vzrostl o 3 miliony.



Obr. č. 12.: Vývoj věkových struktur ve Francii

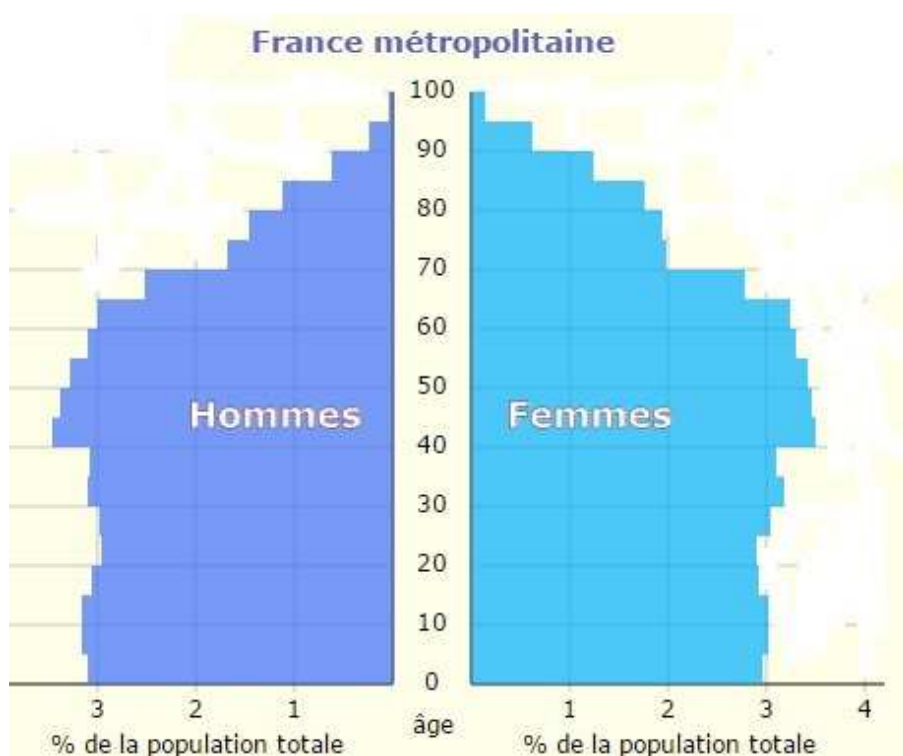
Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE



Obr.č.13: Věková pyramida v PACA v roce 2014

Zdroj: INSEE

Obrázek č.13 poukazuje na to, že region PACA je typickým regresivním regionem. Prerprodukční složka do 19 let tvoří 22,9 % obyvatel regionu s 1,14 miliony obyvatel. Reprodukční složka obyvatel od 20 do 64 let tvoří většinu - 56 % obyvatel. Poreprodukční složka, která zobrazuje obyvatele nad 65 let je o něco méně početná než ta prerreprodukční a čítá 1,04 milionu obyvatel, což je 21 %. Do budoucna můžeme očekávat demografické stárnutí, kdy bude přibývat podíl obyvatel nad 65 let a ubývat obyvatel do 20 let. V regionu PACA je nejvyšší počet obyvatel, kteří mají 45-49 let.



Obr.č.14: Věková pyramida ve Francii v roce 2014

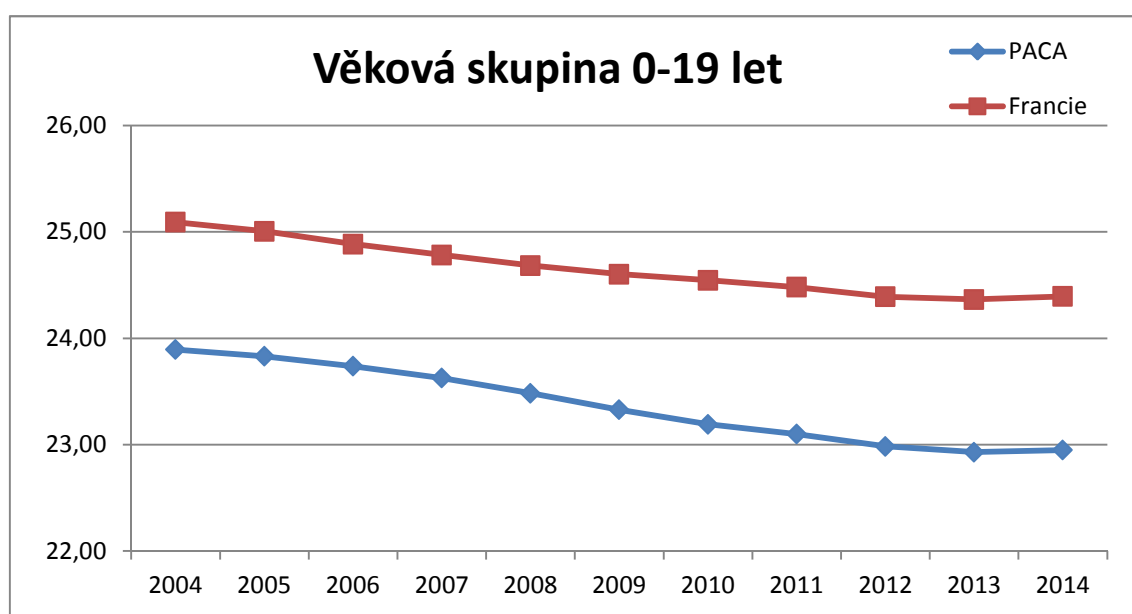
Zdroj: INSEE

Co se týče Francie, situace je velmi podobná. Francie, podobně jako ostatní země západní Evropy, patří mezi regresivní typ věkové struktury. Na obrázku č.14 je více patrný rozdíl mezi základnou a vrcholem pyramidy. Skupina obyvatel do 20 let, která stále ještě převyšuje postreprodukční složku, tvoří 24,4% obyvatel Francie s 15,59 miliony obyvateli. Reprodukční složka s 37 miliony obyvatel tvoří 57,4% populace Francie. Postreprodukční složka s obyvateli nad 65 let čítá 11,61

milionů obyvatel a tvoří 18,2% populace Francie. Stejně jako v regionu PACA, i zde bude docházet k demografickému stárnutí.

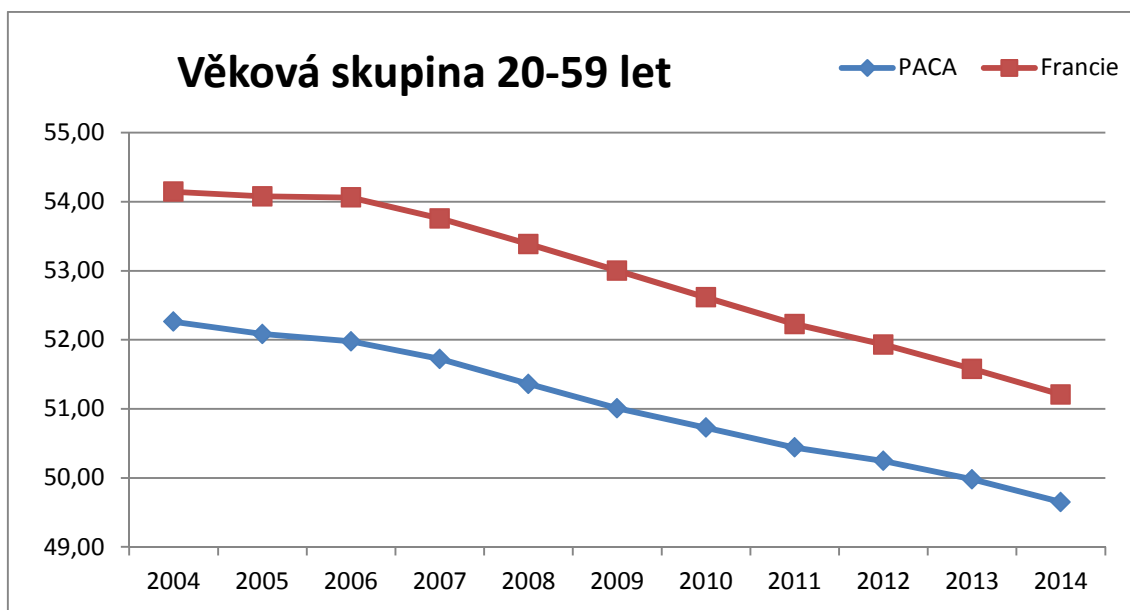
Na následujících grafech, které znázorňují podíl věkových struktur na celé populaci, je obyvatelstvo rozděleno do tří skupin. Skupiny tvoří obyvatelé do 19 let, od 20 do 59 let a nad 60 let. Osa y je vyjádřena jako procentuální podíl věkové skupiny na celé populaci. Procentuální podíl je použit proto, aby ukázal, že ačkoliv počet obyvatel v daných kategoriích přibývá nebo ubývá, podíl na celé populaci se může chovat opačně.

Skupina obyvatel mezi 0-19 lety je příkladem toho, že ačkoliv počet obyvatel v této kategorii neustále roste, její podíl na populaci se stále snižuje. V regionu PACA byl v roce 2004 podíl obyvatel v této kategorii 23,9 % a v roce 2014 klesl na 22,9 %. Klesající trend je dán nízkou porodností ve tomto regionu. Ve Francii je klesající tendence mírnější než v PACA. Za deset let podíl klesl o 0,7 %, stejně tak ve Francii tvoří tato skupina vyšší podíl na populaci než v PACA. Ačkoliv je trend u obou regionů klesající, jedná se o nejstabilnější věkovou skupinu.



Obr. č. 15: Věková skupina 0-19 let

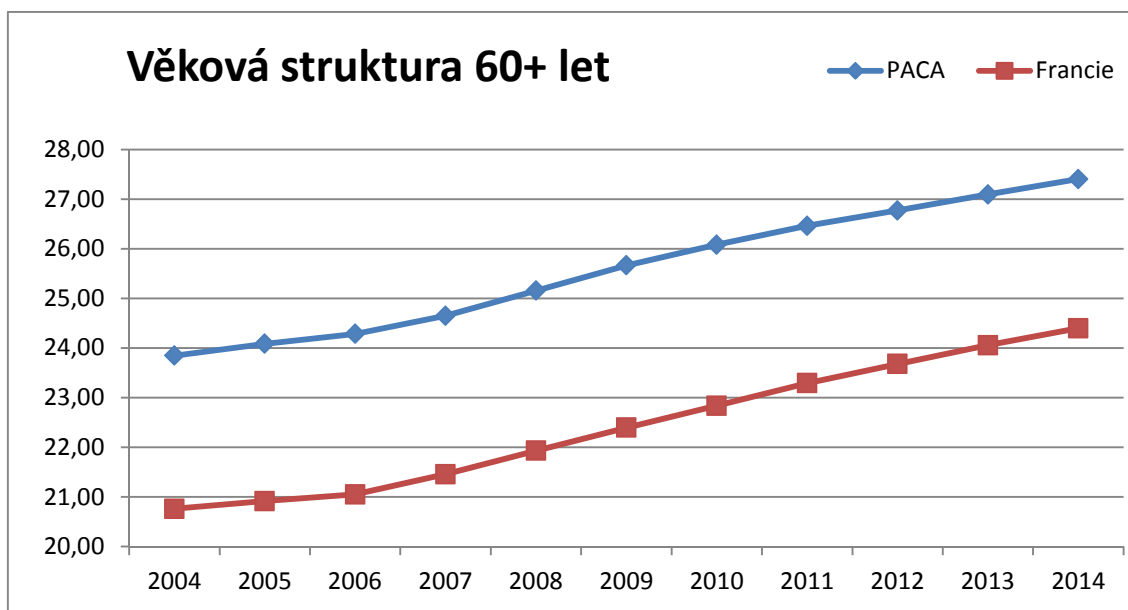
Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE



Obr. č. 16: Věková skupina 20-59 let

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Věková skupina 20-59 let tvoří přibližně polovinu celé populace. V obou regionech dochází ke k poměrně značné klesající tendenci. Za deset let klesl podíl této skupiny obyvatel o necelá 3 %. V roce 2014 byl podíl této věkové skupiny 49,65 % v regionu PACA a 51,21 % ve Francii. V obou regionech počet obyvatel této věkové skupiny od roku 2007 klesá. Tato věková skupina je nejpočetnější a pomalu stárne, porodnost je nízká takže se nedoplňuje z předchozí skupiny a následkem toho dochází k postupnému narůstání věkové skupiny nad šedesát let, jak ukazuje obr. č. 16.



Obr. č. 17.: Věková skupina 60+ let

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Změna této věkové skupiny je nejmarkantnější ze všech věkových skupin. Rozdíl během deseti let vystoupal na necelá 4 % v obou regionech. Počet obyvatel v této skupině přibývá každým rokem. V regionu PACA je procentuální podíl seniorů vyšší než ve Francii, je to dané tím, že lidé v pozdějším věku tráví čas raději na venkovech než ve velkých městech, region PACA je proto vhodným místem díky své přírodě, moři a celkové přírodě.

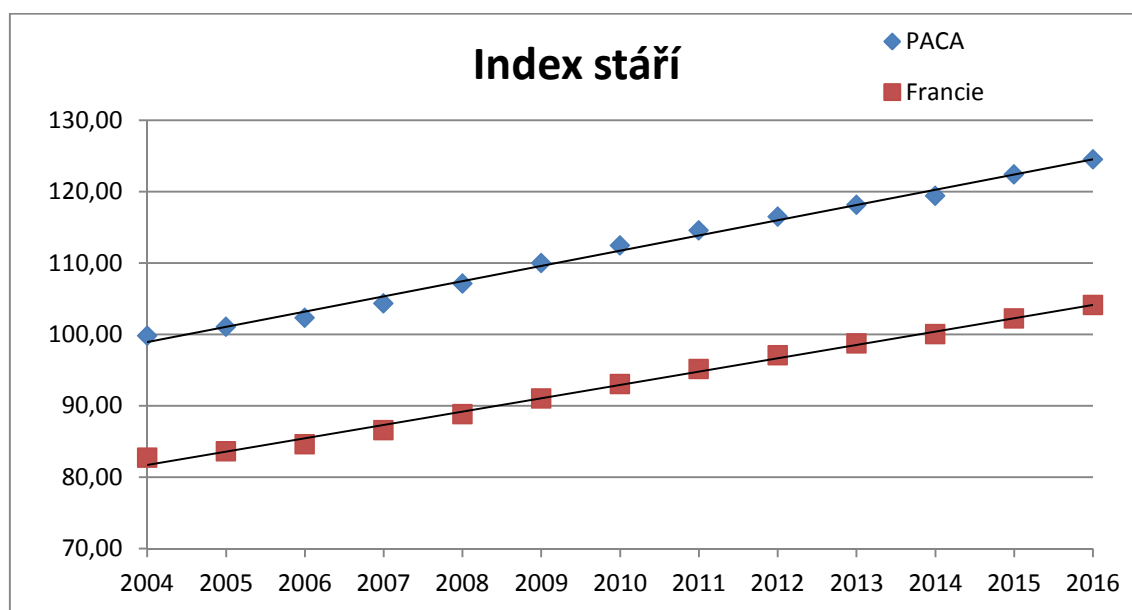
Stejně jako v ostatních vyspělých zemích ani Francii se nevyhnulo demografické stárnutí. Příčinnou je nízká plodnost a porodnost, kdy populace není schopná se obnovovat, snižování kojenecké úmrtnosti a zvyšování naděje na dožití. K největšímu nárůstu dochází v kategorii nad 70 let. (Svobodová, 2011)

index stáří	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PACA	99,80	101,07	102,30	104,33	107,13	110,01	112,46	114,56	116,48	118,16	119,40
Francie	82,75	83,640	84,59	86,58	88,84	91,03	93,04	95,14	97,09	98,73	100,02

Tabulka č.6: Vývoj indexu stáří

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

V tabulce č.6 můžeme vidět dlouhodobě rostoucí trend indexu stáří v obou regionech. V roce 2014 připadalo ve Francii 100 osob starších 65 let na 100 dětí. V regionu PACA je to dokonce 119 osob starších 65 let na 100 dětí. Poměr dětské a seniorské složky obyvatel je důsledek dlouhodobého vývoje demografických procesů - především úmrtnosti a porodnosti. Podle vyrovnání časových řad bude index stáří v regionu PACA v roce 2015 122,41 a v roce 2016 124,54 seniorů na 100 dětí. Ve Francii bude index v roce 2015 102,25 seniorů na 100 dětí a v roce 2016 104,12 seniorů na 100 dětí.



Obr. č. 18: Index stáří

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

9.4 Úmrtnost

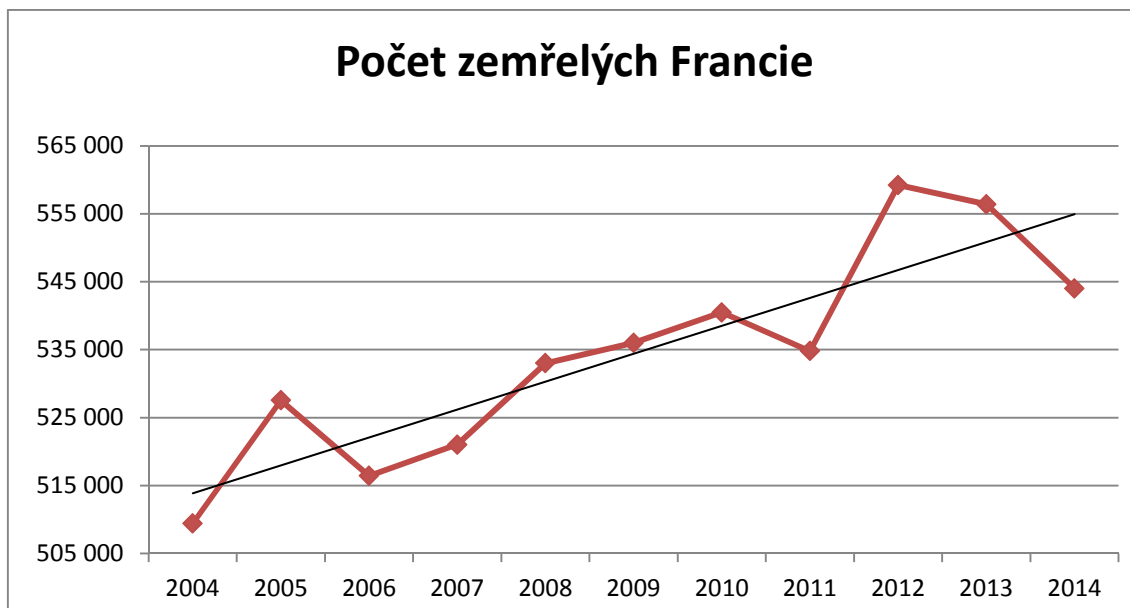
Sledování úmrtnosti je pro region klíčové. V posledních desetiletích došlo k obrovskému zlepšení zdravotní péče, její dostupnosti a životních podmínek. V tomto důsledku se snížila kojenecká úmrtnost, která ve Francii kolísá kolem hodnoty 3,7 a v regionu PACA kolem hodnoty 3,2. U obou případů je vždy vyšší kojenecká úmrtnost u mužů než u žen. Co se týče naděje na dožití po narození, hodnota se neustále zvyšuje. V současné době je ve Francii naděje na dožití u mužů 78,8 let a u žen 85 let. V regionu PACA je naděje na dožití u mužů 79,4 let a u žen 85,2 let. (L'Institut national d'études démographiques, 2013)

rok	PACA počet smrtí	PACA hmú	PACA hmú muži	PACA hmú ženy	FRANCIE počet smrtí	FRANCIE hmú	FRANCIE hmú muži	FRANCIE hmú ženy
2004	43 390	9,2	9,9	8,7	509 429	8,3	8,9	7,9
2005	45 402	9,5	10,2	9,0	527 533	8,6	9,1	8,1
2006	43 806	9,1	10,1	8,8	516 416	8,4	8,9	7,9
2007	44 940	9,2	10,1	8,9	521 016	8,4	8,9	7,9
2008	45 448	9,3	9,9	9,0	533 000	8,5	9	8,1
2009	45 777	9,4	9,8	8,9	536 000	8,6	9	8,2
2010	45 928	9,4	9,8	8,9	540 469	8,6	9	8,2
2011	45 274	9,2	9,7	8,8	534 795	8,5	8,9	8
2012	47 638	9,7	9,9	9,4	559 227	8,8	9,1	8,5
2013	47 041	9,5	9,8	9,2	556 406	8,7	9,1	8,4
2014	46 895	9,4	9,7	9,1	544 000	8,5	9	8,5

Tabulka č.7: Úmrtnost

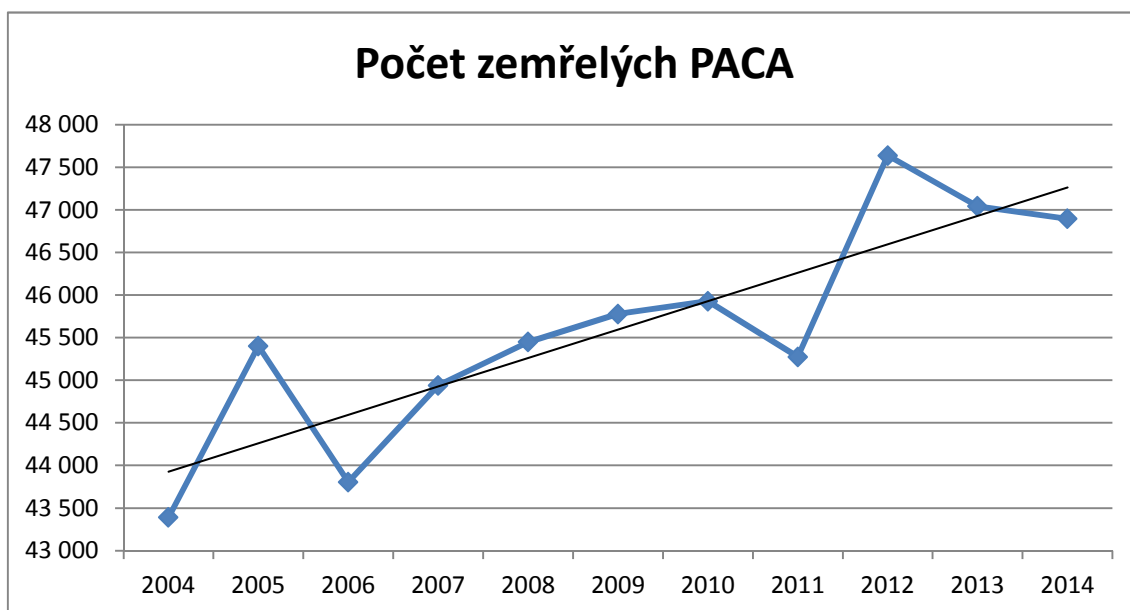
Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Tabulka č. 7 zobrazuje hodnoty potřebné pro analýzu úmrtnosti v regionu PACA a ve Francii. jedná se o počet smrtí v daném regionu, hrubou míru úmrtnosti, která je dále zpřesněna pro muže a ženy. V regionu PACA za sledovaných 10 let zemřelo celkem 500 000 obyvatel a ve Francii 5,8 milionu obyvatel.



Obr. č. 19: Vývoj počtu zemřelých ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

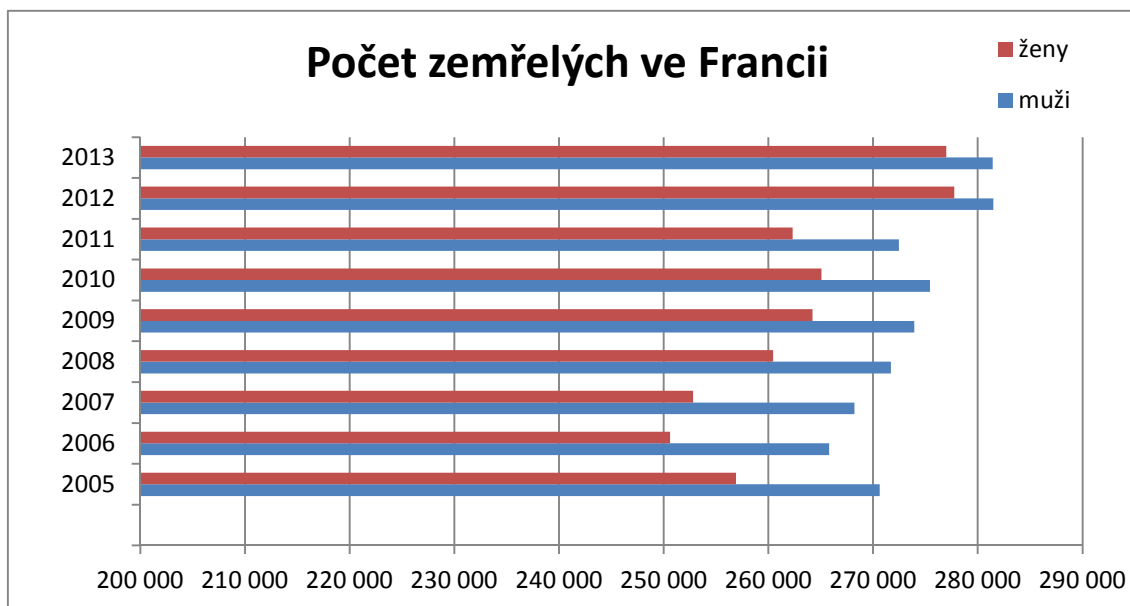


Obr. č. 20: Vývoj počtu zemřelých v regionu PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Obr. č. 19 a 20 znázorňují, že počet zemřelých má rostoucí trend, což je vzhledem ke zvyšování populace logické. Oba grafy mají podobnou strukturu, a vykazují stejná kolísání, nejvýraznější nárůst v roce 2012 byl zapříčiněn mimořádně chladným počasím a epidemií chřipky a gastroenteritidy - šlo tedy o náhodný

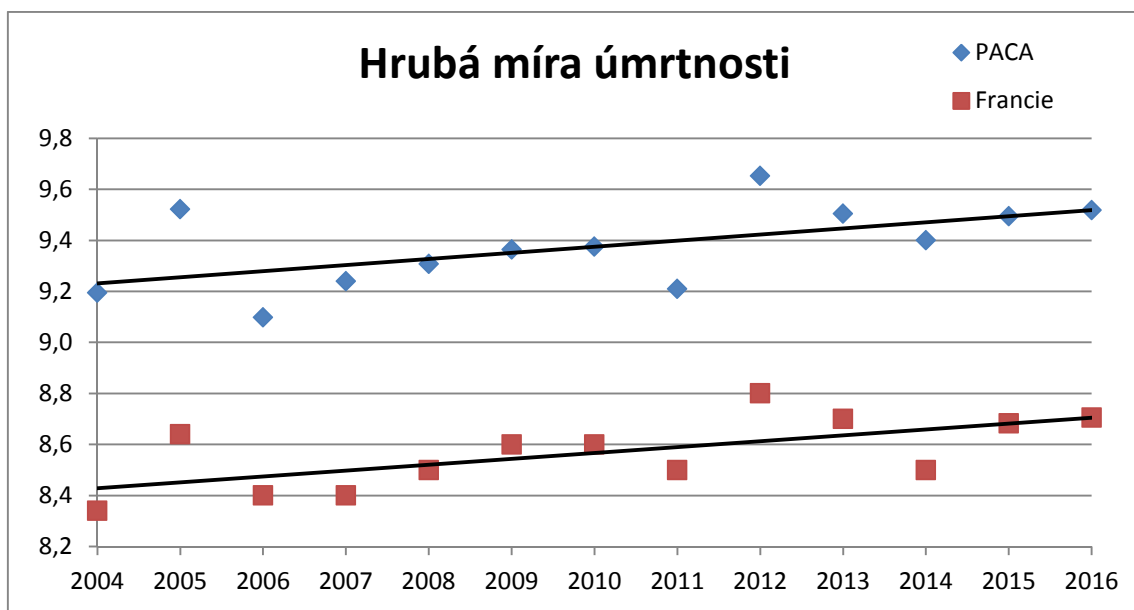
prvek nikoliv o trend. (Mortalité: Nombre de décès en France, 2012). Podíl mužů převyšuje podíl žen na celkovém počtu zemřelých, což dokazuje graf č.14. Ačkoliv v posledních letech se podíl žen přibližuje počtu mužů. V roce 2013 byl rozdíl mezi smrtí mužů a žen pouhých 4 446 mužů.



Obr. č. 21: Počet zemřelých ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

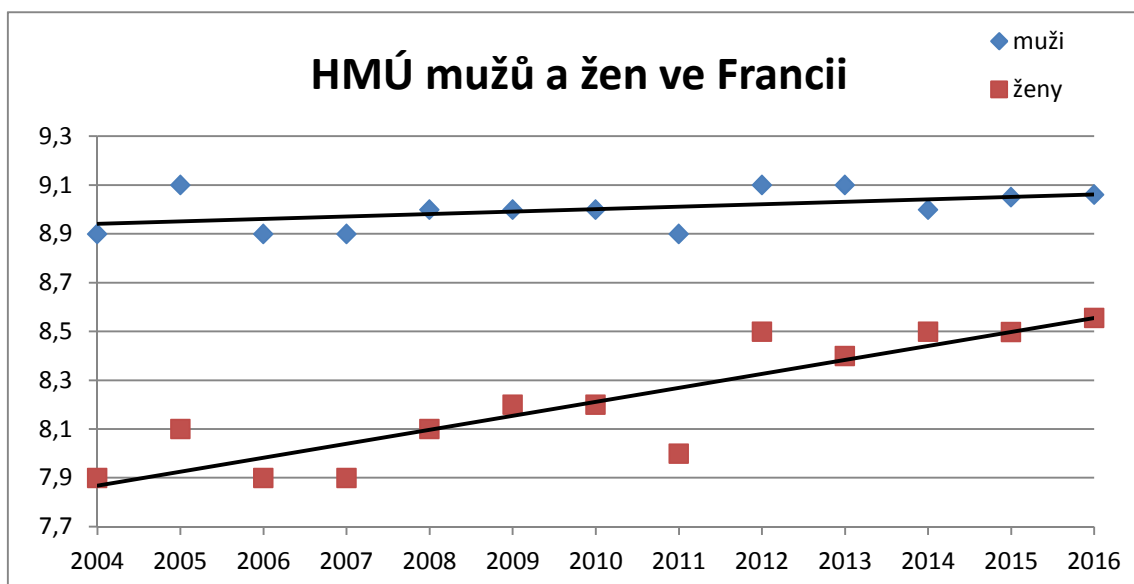
Od počtu zemřelých odvozujeme hrubou míru úmrtnosti. Region PACA i Francie mají téměř totožnou křivku hmú, kterou můžeme spatřit na obr. č. 21. Průměrná hmú za sledovaných 10 let je 9,4 zemřelých na 1000 obyvatel v PACA a 8,5 zemřelých na 1000 obyvatel ve Francii. Trend hmú je v obou případech mírně rostoucí s poměrně značným kolísáním. Predikce na příští dva roky říká, že ve Francii bude hodnota 8,7 a v PACA 9,5 zemřelých na 1000 obyvatel. Výrazný pokles hrubé míry úmrtnosti nastal mezi lety 2005 a 2006 a výrazný nárůst proběhl mezi lety 2011 a 2012. Nejnižší míra úmrtnosti byla naměřena v regionu PACA v roce 2006 a dosahovala hodnoty 9,1. Ve Francii byla naměřena nejnižší hodnota 9,2 v roce 2004.



Obr. č. 22: Hrubá míra úmrtnosti

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Hrubá míra úmrtnosti se dále rozděluje podle pohlaví. V obou regionech mají vyšší hodnoty hmú muži, čemuž se říká mužská nadúmrtnost. Trend u obou regionů je takový, že se obě křivky postupně přibližují. Tzn. že v minulosti byly rozdíly mezi hmú mužů a žen mnohem vyšší a v dnešní době se hodnoty stále více přibližují.

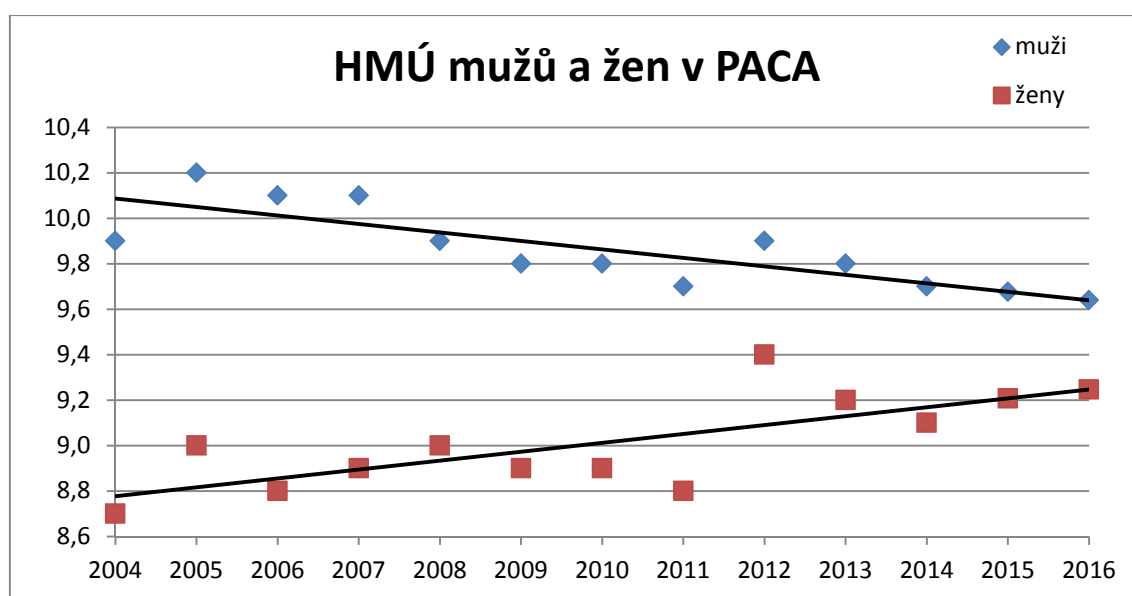


Obr. č. 23: Hrubá míra úmrtnosti mužů a žen ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

V budoucnu by mohlo dojít k tomu, že hmú mužů a žen bude totožná. Pokud dojde k zachování stávajícího trendu, hmú ve Francii dosáhne hodnoty 9,1 zemřelých mužů na 1000 obyvatel a 8,6 zemřelých žen na 1000 obyvatel v roce 2016. Obě hodnoty hmú se tedy nepatrně zvýší a rozdíl mezi hodnotami bude 0,5 zemřelých na 1000 obyvatel, kdežto v roce 2004 byl rozdíl 1 zemřelý na 1000 obyvatel.

V regionu PACA je přibližování křivek ještě výraznější. V roce 2004 byl rozdíl mezi hodnotami mužů a žen 1,2 zemřelých na 1000 obyvatel a v podle předpovědí bude v roce 2016 pouhých 0,4 zemřelých na 1000 obyvatel. V roce 2016 by mělo dojít k zvýšení hmú žen a snížení hmú mužů. Zajímavým úkazem je v mezi lety 2011 a 2012 nárůst hodnoty hmú z 8,8 na 9,4 zemřelých žen na 1000 obyvatel.



Obr. č. 24: Hrubá míra úmrtnosti mužů a žen v PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Hrubá míra úmrtnosti je v dětství velmi nízká, poté se exponenciálně zvyšuje od 30ti let věku. U všech věkových kategorií mají vyšší riziko úmrtí muži. Riziko je většinou až třikrát vyšší u mužů než žen stejného věku. Ačkoliv došlo k objevu léků na spoustu dříve častých nemocí, stále více obyvatel umírá na současně největší zabijáky rozvinutého světa. Nejvíce francouzů umírá na rakovinu, konkrétně na rakovinu plic. Rakovina tvoří asi třetinu úmrtí ve Francii. Druhou největší hrozbou jsou onemocnění kardiovaskulárního systému tedy srdeční a

mozková mrtvička. Třetím největším zabijákem jsou alkohol, cigarety, narkotika a obezita. Co se týče úmrtí na infekční choroby, nejčastěji se umírá na tuberkulózu, spalničky, průjmová onemocnění, AIDS nebo tetanus. (L'Institut national d'études démographiques, 2011)

Příčiny úmrtí v regionu PACA se od Francie příliš neliší. Pětina lidí v regionu umírá před 65 lety na tzv. předčasná úmrtí. Mezi hlavní příčiny patří rizikové chování, jako např. kouření, alkohol, rychlá jízda, sebevražda apod. a rakovina. Celkově je hlavním zabijákem v regionu rakovina, nejčastěji rakovina plic, tlustého střeva a konečníku. (Deroubaix, 2010, s.19)

9.5 Porodnost

Francie se jako většina západních zemí v minulosti potýkala s výrazným poklesem narozených dětí, ale od poloviny 90. let se jí daří toto číslo zvyšovat. Stále se rodí více dětí než umírá a po celou dobu sledování se přirozený přírůstek pohybuje kolem + 250 000 obyvatel. V regionu PACA je situace podobná, počet živě narozených se zvyšuje a přirozený přírůstek se pohybuje kolem 12 800 obyvatel každý rok. (Šťastná, 2012)

V obou regionech je poměrně vysoká porodnost, navzdory trendu odkládat rodičovství a trendu klesání sňatečnosti. Francie se nachází na vrchních příčkách co se týče porodnosti v Evropské unii. Největším konkurentem je Irsko, ale Francie každý rok dotahuje. Region PACA má průměrnou porodnost mezi ostatními regiony Francie, ale do budoucna by se měl přibližovat regionům s nejvyšší porodností. Jelikož má Francie poměrně vysoký podíl přistěhovalců, často se vysoká porodnost přičítá vlivu migrace. Necelá třetina narozených dětí má jednoho rodiče narozeného v zahraničí. (INSEE)

	FRANCIE				
rok	živě narození	hrubá míra porodnosti	úhrnná plodnost	podíl narozených dětí mimo manželství	průměrný věk matek u porodu
2004	767816	12,6	1,90	46,40	29,60
2005	774355	12,7	1,92	47,40	29,70
2006	796896	12,9	1,98	49,50	29,80
2007	785985	12,7	1,96	50,80	29,80
2008	796044	12,7	1,99	51,70	29,90
2009	793420	12,7	1,99	52,90	29,90
2010	802224	12,8	2,02	54,20	30,00
2011	792996	12,6	2,00	55,00	30,10
2012	790290	12,5	1,99	55,90	30,10
2013	781621	12,0	1,98	56,40	30,20
2014	783000	12,2	1,98	57,20	30,30

Tabulka č.8: Porodnost a plodnost ve Francii

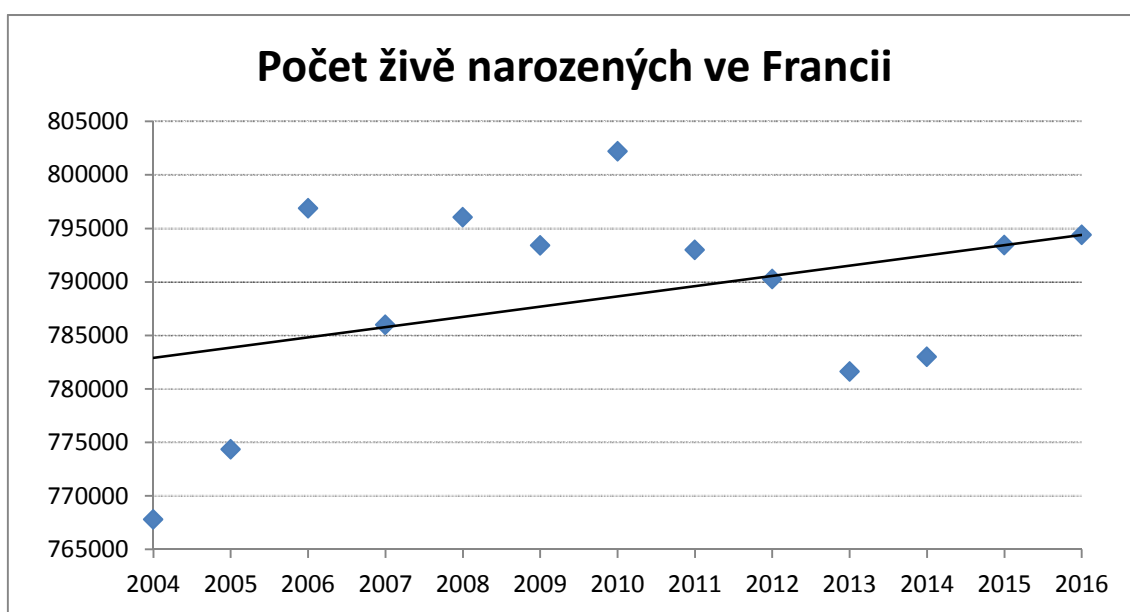
Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

	PACA				
rok	živě narození	hrubá míra porodnosti	úhrnná plodnost	podíl narozených dětí mimo manželství	průměrný věk matek u porodu
2004	55746	11,8	1,88	48,00	29,70
2005	56205	11,7	1,89	48,80	29,90
2006	57816	11,9	1,95	50,40	29,80
2007	57408	11,8	1,94	51,10	30,00
2008	58828	12,0	2,00	52,00	30,00
2009	58491	12,0	2,01	53,00	30,00
2010	59825	12,2	2,05	54,00	30,20
2011	59040	12,0	2,03	54,50	30,20
2012	59859	12,1	2,06	54,80	30,20
2013	60034	12,1	2,07	55,90	30,30
2014	60545	12,1	2,07	56,70	30,40

Tabulka č.9: Porodnost a plodnost v PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

V tabulkách č. 8 a č. 9 můžeme porovnat oba regiony v několika ukazatelích. Prvním je počet živě narozených dětí, který je vyjádřen v absolutních číslech. Hrubá míra porodnosti, jakožto základní demografický ukazatel, vyjadřuje počet živě narozených na 1000 obyvatel. Ve Francii je hmp o pár desetin vyšší než v regionu PACA. Úhrnná plodnost má rostoucí trend u obou regionů. Zajímavým jevem typickým pro Francii je obrovský počet dětí, které se rodí mimo manželství. V současné době tyto děti tvoří více než polovinu všech narozených. Posledním ukazatelem je průměrný věk matky u porodu, který v obou regionech narůstá. Dále se blíže zaměříme na vybrané ukazatele.

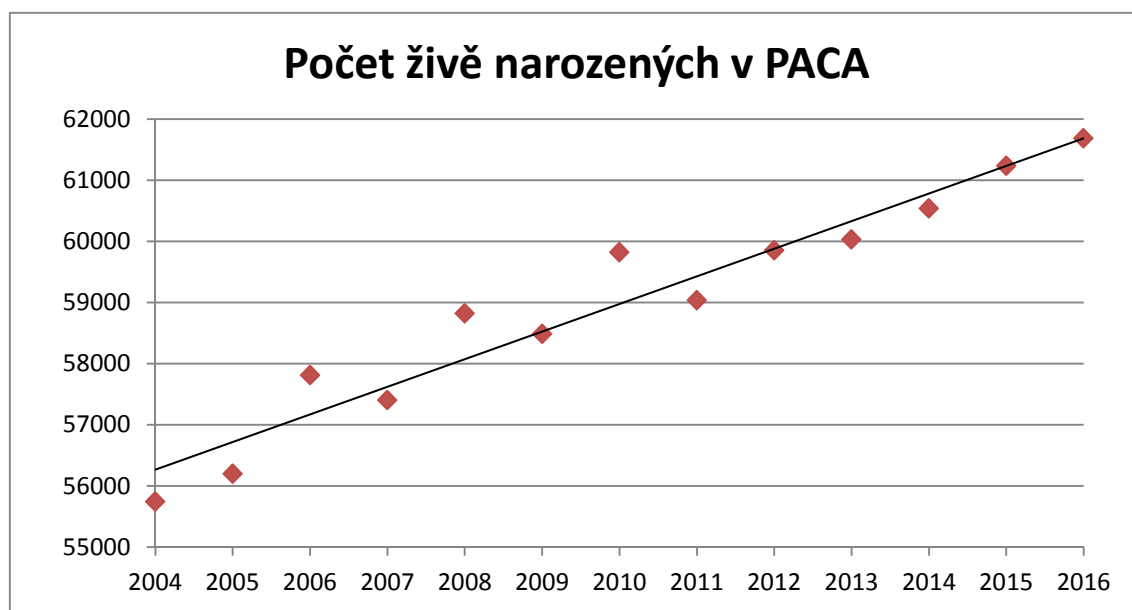


Obr. č. 25: Počet živě narozených ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Počet živě narozených ve Francii je nestabilní ukazatel, který má mírně rostoucí trend. V roce 2004 bylo živě narozených obyvatel 768 000 a v posledním roce sledování, tedy v roce 2014, bylo živě narozených o 15 000 více. Vrcholem byl rok 2010, kdy se narodilo 802 000 dětí, poté následoval pád na 780 000 narozených a pokud predikujeme další dva roky, v roce 2015 by se mělo narodit 793 443 dětí a v roce 2016 794 400 dětí.. Průměrně každý rok přibývá kolem 2500 narozených dětí. Nejvíce dětí se narodí matkám mezi lety 25-34 let, jsou to přibližně dvě třetiny

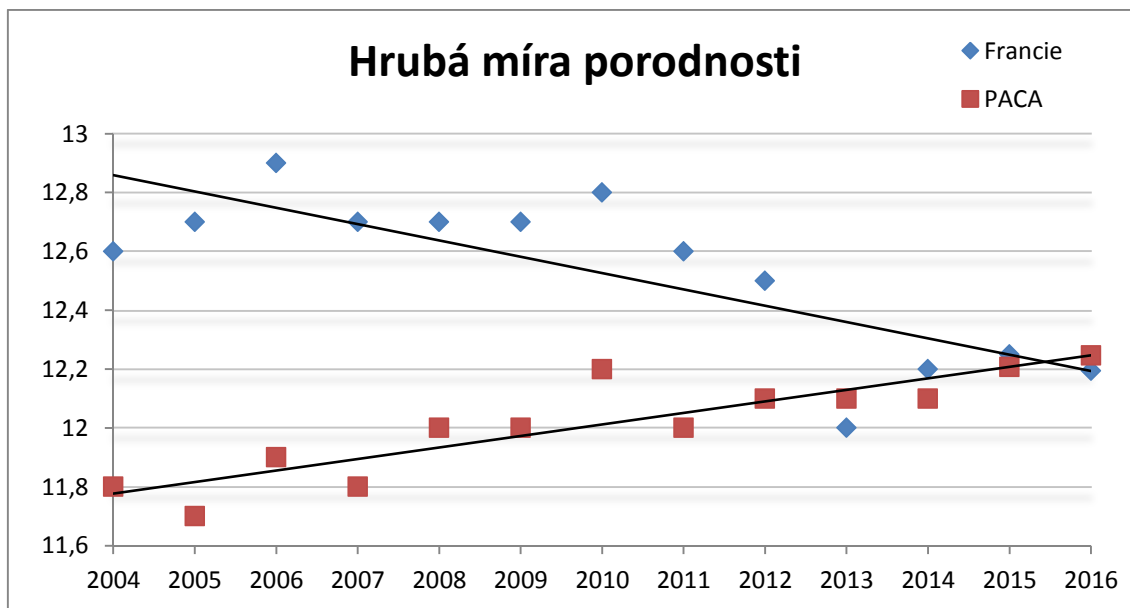
všech narozených. Asi 15 % narozených dětí mají matku starou do 25 let a přibližně 20 % narozených se rodí matkám nad 35 let.



Obr. č. 26: Počet živě narozených v regionu PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

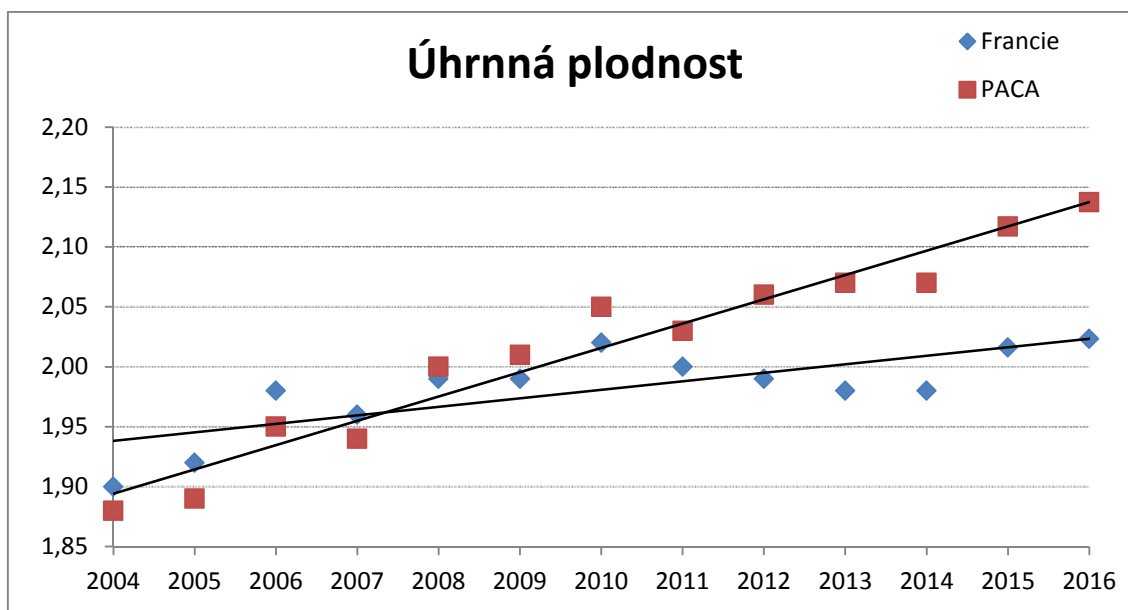
Region PACA má odlišný vývoj živě narozených než Francie. Vývoj narozených obyvatel strmě stoupá vzhůru, každý rok se narodí v průměru o 500 dětí více než rok předchozí. Dlouhodobá tendence je rostoucí a v následujících dvou letech by měl počet narozených dětí stále stoupat na hodnotu 61 238 v roce 2015 a 61 690 v roce 2016. V roce 2004 bylo 55 700 narozených dětí. Nejvyšší nárůst můžeme pozorovat mezi lety 2007-2008 a naopak největší pokles proběhl z roku 2006 na 2007. (INSEE)



Obr. č. 27: Hrubá míra porodnosti

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Obr. č. 27 zobrazuje dlouhodobý trend hrubé míry porodnosti ve Francii a v regionu PACA. Ve Francii má porodnost klesající trend s výraznými odchylkami. V roce 2004 byla hmp 12,6 živě narozených na 1000 obyvatel a v roce 2014 klesla na 12,2 narozených dětí na 1000 obyvatel. Predikce na rok 2015 a 2016 dodržují klesající trend a hmp by měla klesnout až na 12,19 živě narozených na 1000 obyvatel. V regionu PACA je trend opačný a sice stabilně rostoucí. V roce 2014 byla hmp 12,1 živě narozených na 1000 obyvatel a podle předpovědí by měla dosáhnout 12,25 narozených dětí na 1000 obyvatel, tím pádem by se region dostal před Francii. Tato událost již nastala v roce 2013, kdy hmp v PACA byla 12,1 a ve Francii 12 živě narozených na 1000 obyvatel.

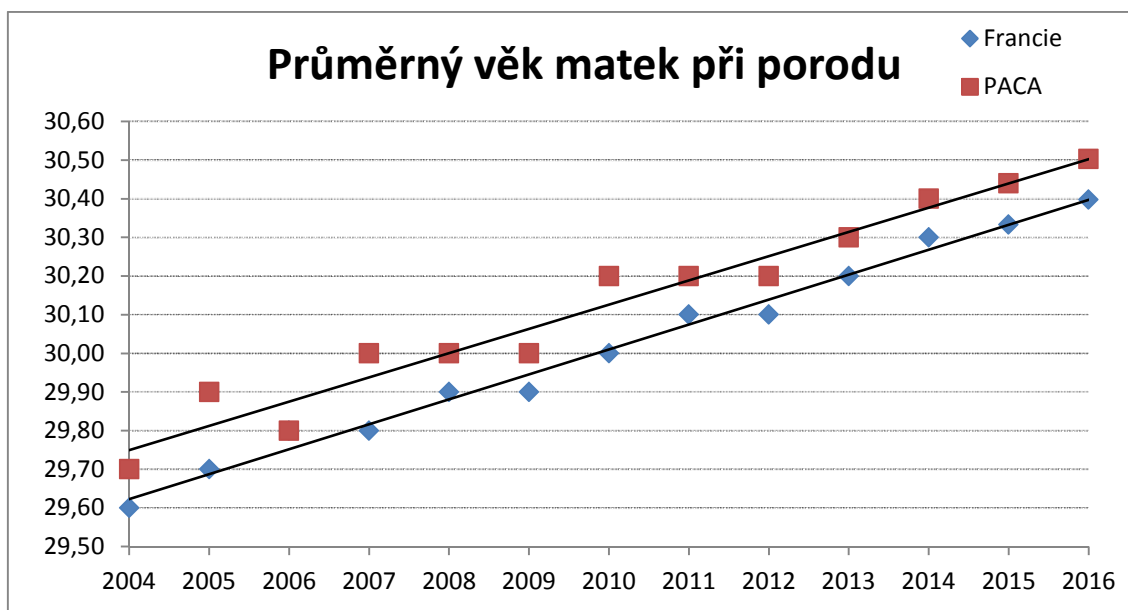


Obr. č. 28: Úhrnná plodnost

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Úhrnná plodnost se v minulosti ve Francii pohybovala nad hodnotou 2 děti na matku, od 70. let kolísala kolem hodnoty 1,8 a v 90 letech klesla až na úroveň 1,6 dětí na matku. Od přelomu tisíciletí plodnost opět stoupá k hodnotě 2 děti na matku. (Šťastná, 2012)

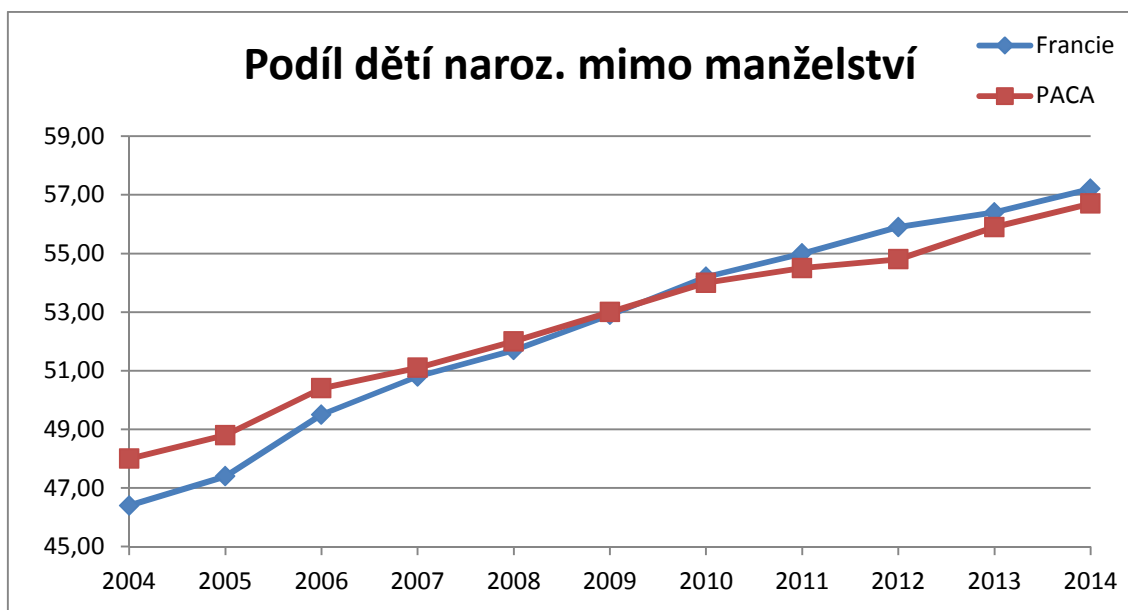
Jak lze vidět na obr. č. 28 úhrnná plodnost má v obou případech rostoucí trend. Na počátku sledovaného období v roce 2004 plodnost dosahovala hodnot 1,88 v regionu PACA a 1,9 ve Francii. Zpočátku mají obě křivky podobný vývoj, ale na přelomu roku 2007 a 2008 se plodnost regionu PACA dostává na vyšší úroveň než Francie. Podle vyrovnání časových řad bude úhrnná plodnost v regionu PACA v roce 2015 2,12 a v roce 2016 2,14 dítěte na jednu ženu. Ve Francii bude v roce 2015 a v roce 2016 hodnota úhrnné plodnosti 2,02 dítěte na jednu ženu.



Obr. č. 29: Průměrný věk matek při porodu

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Pokud srovnáme ostatní země Evropy, Francie má vyšší plodnost než je průměr u ostatních rozvinutých zemí západní Evropy, příčinou je vysoká plodnost u žen středního věku. Tyto ženy, které mají děti mezi 30. a 40. rokem, bývají většinou svobodné, pracují a těsně po porodu se opět vrací do práce. Obr. č. 29 zobrazuje průměrný věk matek při porodu. Oba regiony mají podobný vývoj křivek, region PACA má průměrný věk o něco vyšší než má Francie, pouze v roce 2006 se oba regiony dostávají na stejnou hodnotu. Předpověď na rok 2015 a 2016 zachovává trend rostoucího věku matek při porodu a dosahuje hodnot 30,40 let ve Francii a 30,50 let v PACA.



Obr. č. 30: Podíl dětí narozených mimo manželství

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Francie má vysoký podíl dětí narozených mimo manželství, což dokazuje obr. č. 30. Ačkoliv v minulosti bylo těchto dětí zanedbatelný počet, číslo stále narůstalo až v 60. letech 20. století dosáhlo 10 %. Hranici 50 % dětí narozených mimo manželství dosáhl region PACA v roce 2006 a Francie v roce 2007. Od této doby podíl stále narůstá, v roce 2014 vzrostl podíl těchto dětí až na 57 % a s nejvyšší pravděpodobností bude toto číslo nadále stoupat.

Příčinou takto vysokého podílu nemanželských dětí je trend, který v současnosti ve Francii vládne a to je soužití nesezdaných párů. Někdy pár vstoupí do manželství až po narození dítěte. Francie řeší tento problém pomocí Občanské smlouvy o solidaritě (PACS), což je zákon, který také reaguje na rostoucí počet homosexuálů. PACS má specifické podmínky, které určují jaké páry mohou PACS uzavřít. Narozdíl od manželství ho mohou uzavřít osoby stejného pohlaví. Mezi povinnosti této smlouvy patří vzájemná materiální podpora, společné bydlení a zabezpečení domácnosti. (Matějková, Paloncyová, 2003, s.40)

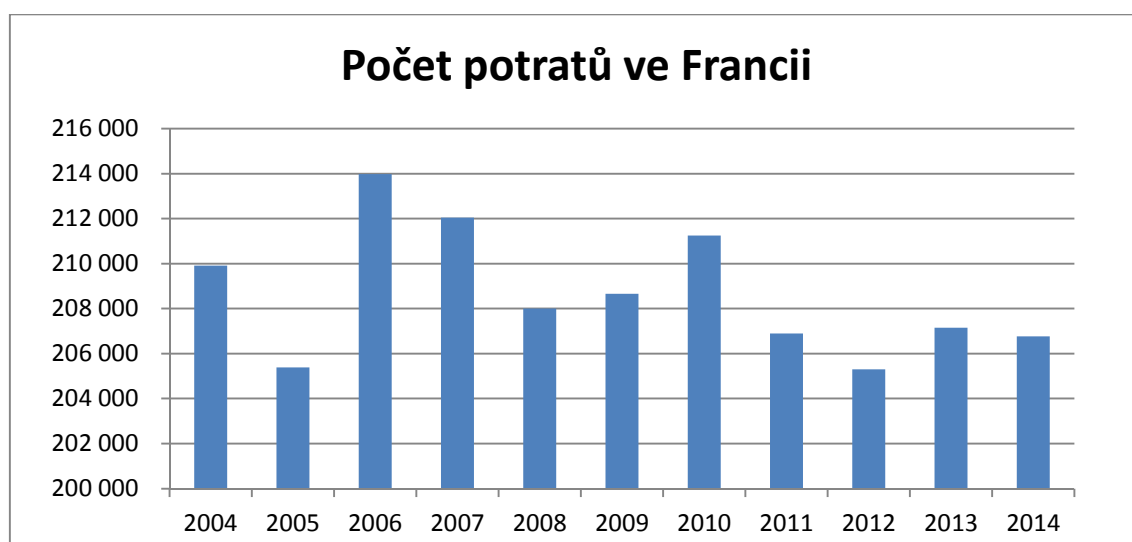
Francie se snaží trend mimomanželských dětí potlačit a jejím cílem je podpora rodin s dětmi. Současně se snaží zachovat vysokou porodnost prostřednictvím podpory zaměstnanosti žen. Konkrétně se zaměřuje na zvyšování pracovních

příležitostí pro ženy a dostatečnou nabídkou zařízení pro hlídání dětí ať už individuální nebo hromadné. Co se týče sociální politiky, nabízí vyšší dávky pro rodiny s více dětmi a zajišťuje minimální životní úroveň pro všechny děti. Sociální dávky závisí na příjmech rodiny. (Matějková, Paloncyová, 2003, s.40)

9.5.1 Potratovost

Potraty jsou zahrnuty ve francouzském zákoně od roku 1975, k umělému přerušení mohlo dojít do 10. týdne těhotenství. Od roku 2001 byla doba prodloužena na 12 týdnů těhotenství a zpřísnily se podmínky - potraty lze provádět pouze v zařízeních na to určených, tedy buď ve státních nebo privátních nemocnicích. Pokud se nezletilá žena rozhodne jít na potrat z důvodu nechtěného těhotenství, musí mít souhlas jednoho dospělého. Francie se snaží interrupci snižovat, např. tím, že povolila jednorázovou hormonální antikoncepci bez předpisu. Potraty jsou ve Francii zdarma. (Matějková, Paloncyová, 2003, s.47)

Francouzská vláda zavedla bezplatnou antikoncepci pro ženy mezi 15 a 18 rokem. Mezi formy antikoncepce plně hrazené státem patří hormonální pilulky, náplasti, implantáty, nitroděložní tělíška atp. Téměř 95 % Francouzek používá některý druh antikoncepce. (Francie, 2012) Zhruba 40 % žen žijících ve Francii jde za svůj život alespoň jedenkrát na potrat. (Šťastná, 2012)

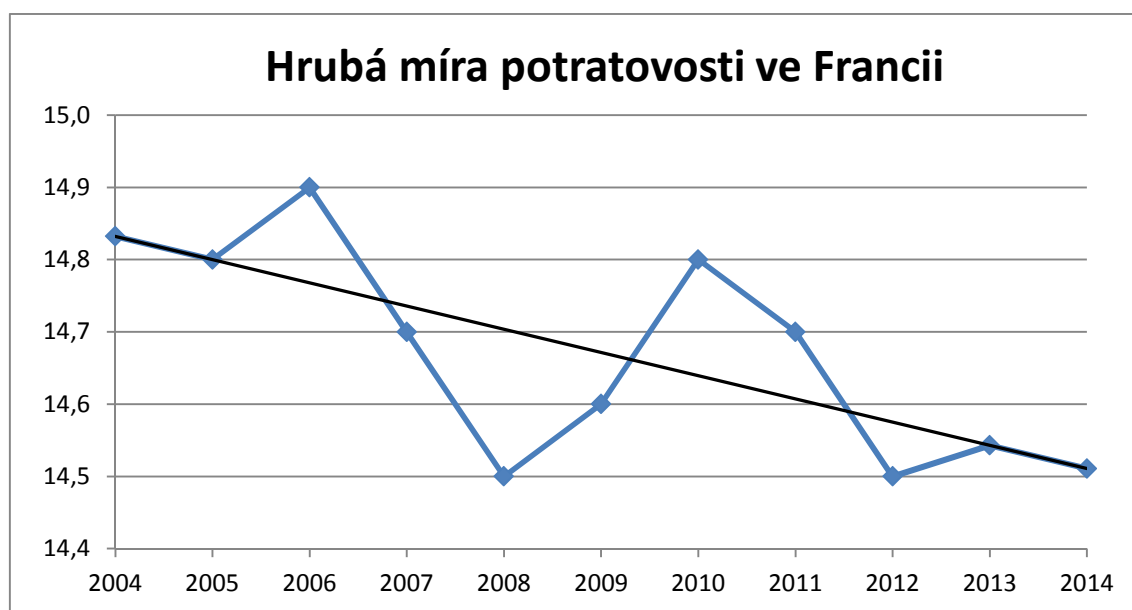


Obr. č. 31: Počet potratů ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Co se týče věkové struktury potratů, více než čtvrtina interrupcí probíhá u žen mezi 20 a 24 rokem. Druhou nejpočetnější skupinou potratů jsou ženy mezi 25-29 lety. Naopak nejméně potratů probíhá u žen mezi 45 a 49 rokem a u žen mezi 15 a 17 rokem. Každý rok se ve Francii provede přibližně 200 000 interrupcí.

V regionu PACA počet potratů od roku 2004 neustále roste. V roce 2012 bylo provedeno 8867 potratů a míra potratovosti byla 22,7 potratů na 1000 žen ve věku 15-49 let. Nejvíce potratů dosahuje kategorie žen od 18 do 24 let, následuje skupina od 25 do 34 let a nejméně potratů mají na kontě žen starší 45 let. Pokud porovnáme ostatní regiony Francie, PACA se umísťuje na nejvyšších příčkách co se týče míry potratovosti. V roce 2012 byla míra potratovosti 20,4 potratů na 1000 žen ve věku 15-49 let, zatímco míra potratovosti Francie je pouhých 14,5. Pokud se zaměříme na ženy od 15 do 17 let, region PACA má nejvyšší míru potratovosti v celé Francii s hodnotou 13,4 potratů na 1000 žen v tomto věku, zatímco míra potratovosti Francie je 9,9 potratů. (Vincelet, 2014)



Obr. č. 32: Hrubá míra potratovosti ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

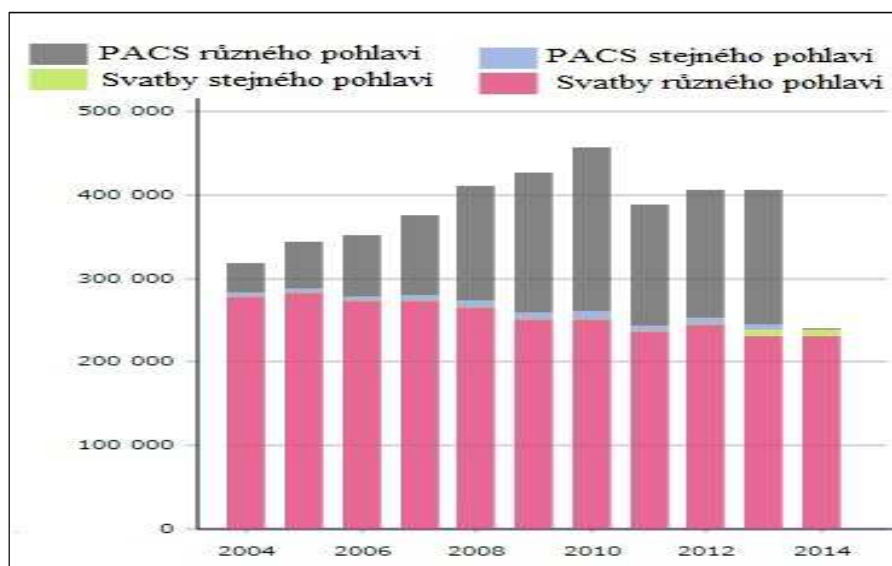
Francie se může pyšnit klesající mírou potratovosti. Dlouhodobá tendence tohoto ukazatele je klesající, což se předpokládá bude trvat i do budoucna díky státní rodinné politice a podpoře. Vývoj osciluje kolem hodnoty 14,7 potratů na 1000 žen

ve věku 15-49 let, což je spíše nižší hodnota pokud ji porovnáme s Evropou, pro kterou je hodnota 28 potratů na 1000 žen ve věku 15-49 let.

9.6 Sňatečnost

Ve Francii platí pro zákonný sňatek několik pravidel. Sňatek mohou uzavřít dvě osoby, kde muži musejí být starší 18 let a ženy 15 let. Tyto dvě osoby nesmějí být v příbuzenském vztahu avšak nemusejí být opačného pohlaví. Svatby homosexuálů jsou ve Francii povoleny od roku 2013. Pokud chce vdova znovu vstoupit do manželství, musí dodržet lhůtu 300 dní mezi sňatky. (Matějková, Paloncyová, 2003, s.47)

Vývoj sňatků ve Francii byl ovlivněný 2. světovou válkou, po jejím skončení došlo k uzavření mnoha sňatků, avšak brzy se počet sňatků ustálil kolem 300 000 sňatky za rok. Vrcholem byl rok 1972 kdy vstoupilo do manželství téměř 400 000 párů, bylo to způsobeno přílivem imigrantů ze Španělska, Portugalska, severní Afriky apod. Od tohoto roku počet sňatků klesá, důvodem jsou nesezdaná soužití, vysoký počet studentů do 25 let, nové příležitosti pro ženy apod. Od roku 1999 platí ve Francii zákon PACS, který je blíže popsán v kapitole Porodnost. (Šťastná, 2012)

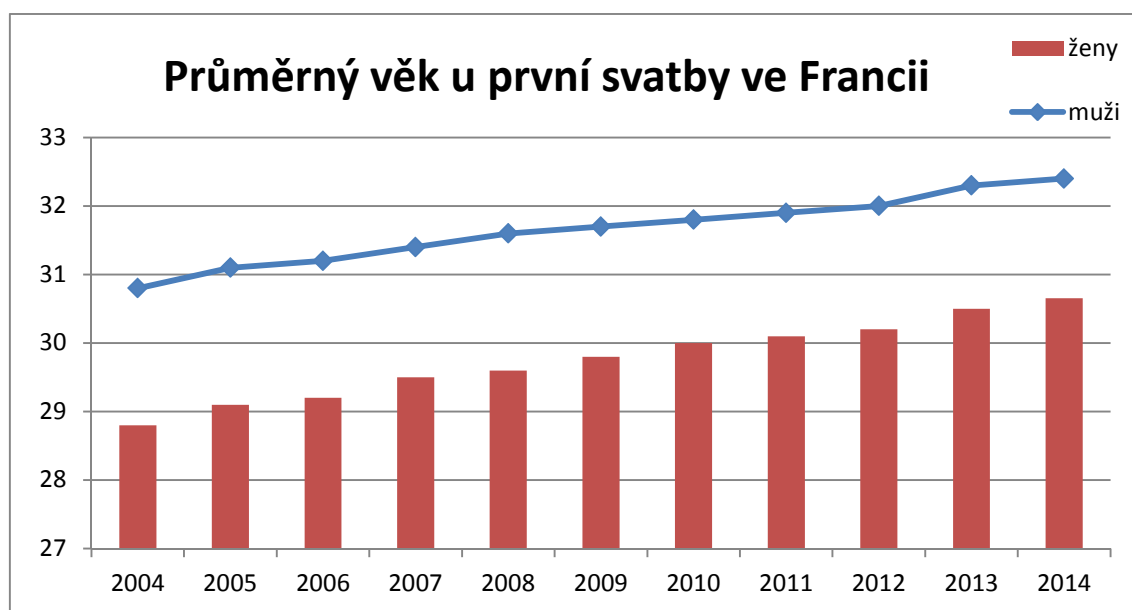


Obr. č. 33: Počet sňatků a PACS ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Obr. č. 33 zobrazuje počet svateb a uzavřených PACS ve Francii od roku 2004 do roku 2014. Od roku 2013 jsou zde zohledněny svatby stejného pohlaví, což vedlo ke snížení PACS u osob stejného pohlaví. V současné době roste počet uzavřených dohod PACS a počet sňatků mírně klesá. Hrubá míra sňatečnosti má dlouhodobě klesající trend. Za sledovaných 10 let klesla o hodnotu 1 a v roce 2014 je míra 3,5 sňatku na 1000 obyvatel.

Pokud se blíže zaměříme na věk osob vstupujících do manželství, mezi muži a ženami panuje rozdíl přibližně 2 let. Ženy, které poprvé vstupují do manželství měly v roce 2004 průměrný věk 28,8 let, každý rok se však tento věk zvyšuje až v roce 2014 dosáhl hodnoty 30,7 let. Odkládání sňatků je současným trendem spojeným s odkládáním rodiny kvůli pracovní kariéře, cestování, vzdělávání apod. U mužů je situace podobná, průměrný věk mužů vstupujících poprvé do manželství také každoročně roste. V roce 2004 to bylo 30,8 let a v roce 2014 vzrostl věk na 32,4 let.

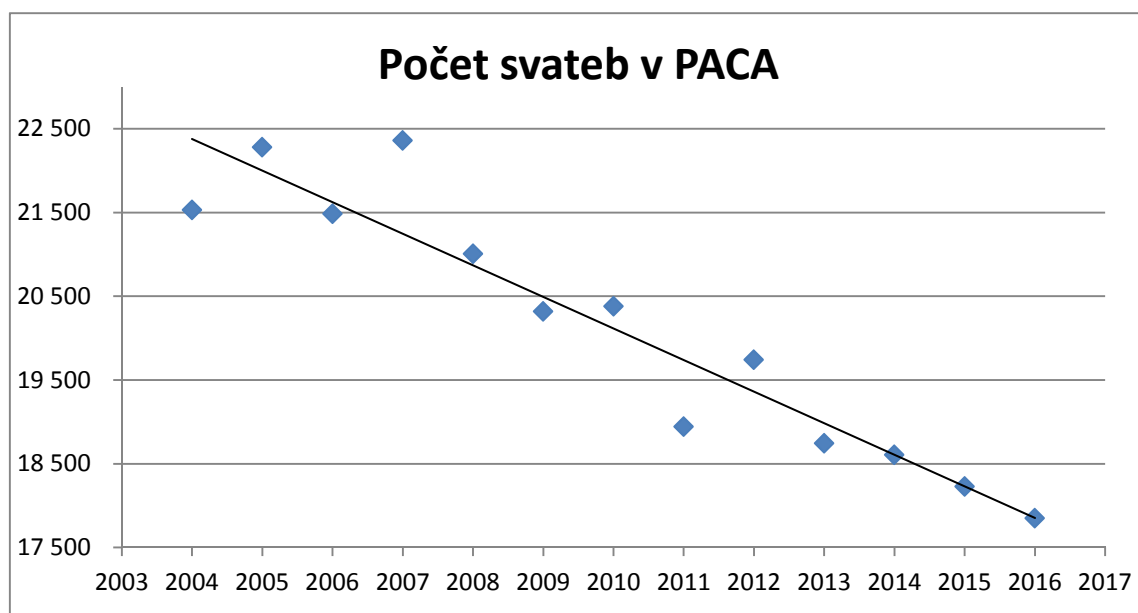


Obr. č. 34: Průměrný věk manželů u první svatby ve Francii

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

V regionu PACA je dlouhodobě klesající tendence počtu sňatků. Nejvyšší počet sňatků byl v roce 2007 - 22 362 uzavřených manželství. Naopak nejméně sňatků

bylo uzavřeno v roce 2014 a to 18 606. Podle analýzy časových řad bude klesající trend stále pokračovat a v roce 2016 by měl počet sňatků dosáhnout minima 17 800 sňatků za rok. Kolem 3000 sňatků ročně je uzavřeno mezi jedním francouzem či francouzskou a druhým cizincem, nejčastěji pocházejícím z Itálie, Španělska, Portugalska nebo Alžírsko.

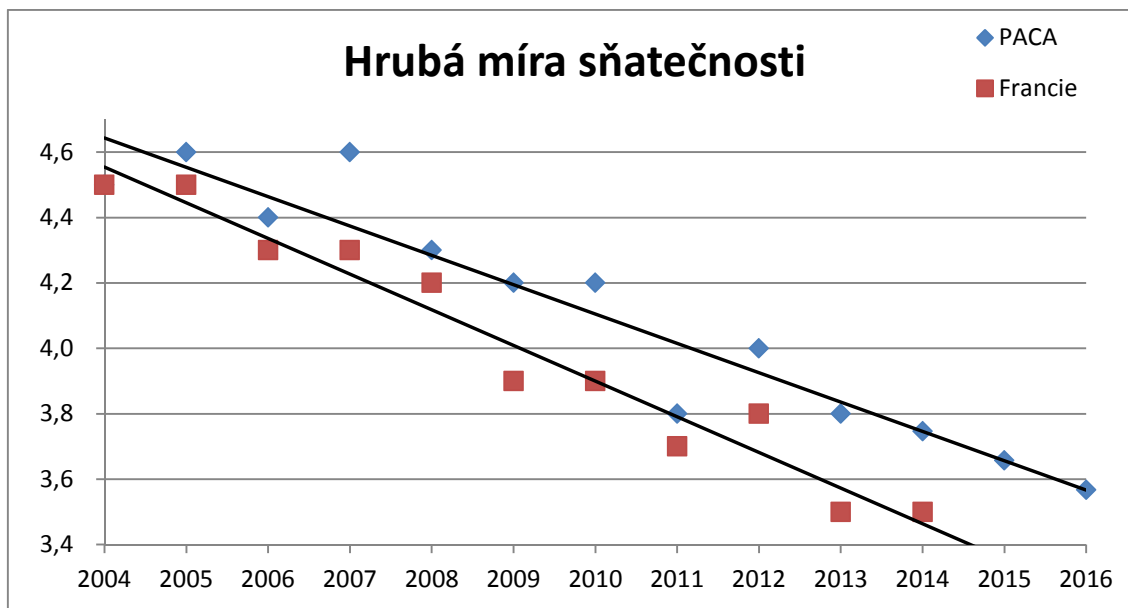


Obr. č. 35: Počet svateb v PACA

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Hrubá míra sňatečnosti má v regionu PACA klesající trend, ačkoliv je stále vyšší než u Francie. Prognóza na rok 2015 je 3,7 sňatků na 1000 obyvatel a v roce 2016 by měl počet dále klesat na 3,6 sňatků na 1000 obyvatel. Křivka hrubé míry sňatečnosti PACA kopíruje vývoj míry sňatečnosti Francie.

Co se týče Francie, zde je hrubá míra sňatečnosti nižší než v regionu PACA a klesající trend bude pokračovat i v následujících letech. V roce 2015 bude ve Francii hrubá míra sňatečnosti 3,4 a v roce 2016 bude hodnota ještě nižší a to sice 3,2 sňatků.



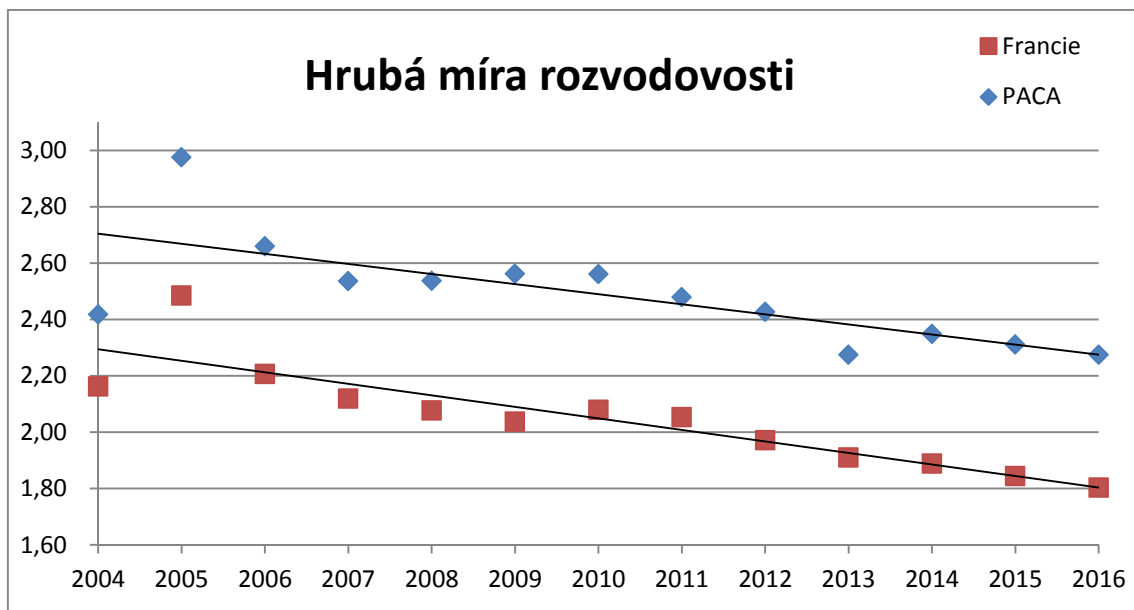
Obr. č. 36: Hrubá míra sňatečnosti

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

9.7 Rozvodovost

Ve Francii jsou dva druhy zániku manželství - rozvod a rozluka. Rozdíl mezi těmito pojmy je takový, že rozluka právně neukončuje manželství a musejí zůstat zachovány určité povinnosti jako např. materiální pomoc, věrnost, pomoc v nouzi apod. K rozluce se uchylují manželé, kteří jsou v krizi, ale nechtějí se ještě rozvést, pouze se na čas odloučit. Po třech letech rozluky může jeden z manželů požádat o rozvod. (Matějková, Palonciová, 2003, s.47)

Po druhé světové válce se rozvody ve Francii pohybovaly kolem 30 000 rozvodů za rok. Od poloviny 60. let se počet rozvodů začal zvyšovat a za 20 let se více než ztrojnásobil. V posledních letech počet rozvodů kolísá kolem hodnoty 130 000 rozvodů za rok, což znamená, že se rozpadá téměř polovina manželství. (Šťastná, 2012)



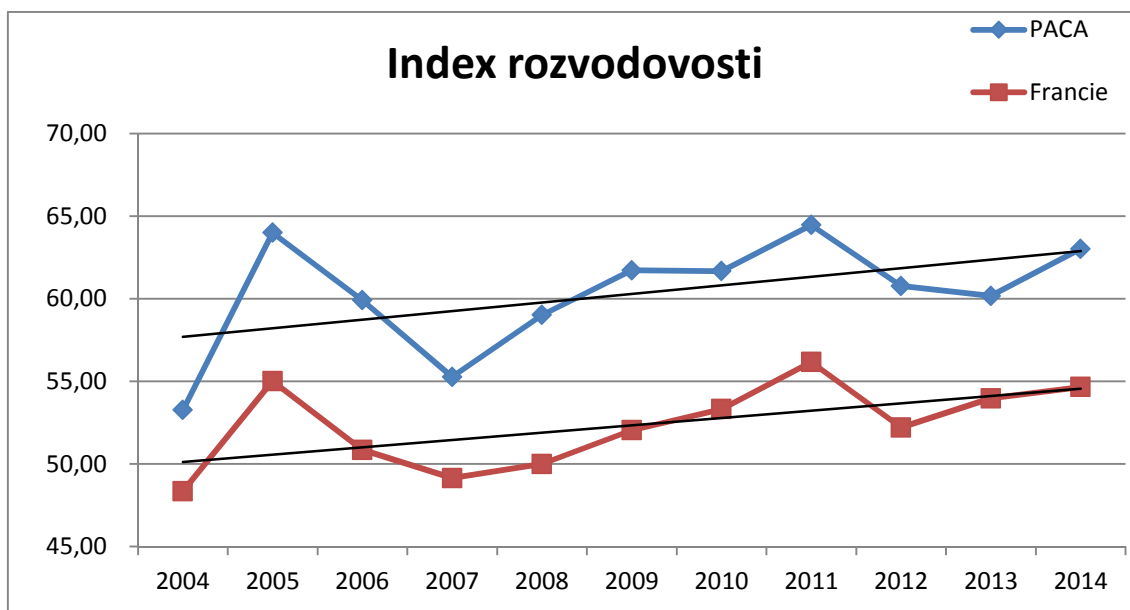
Obr. č. 37: Hrubá míra rozvodovosti

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Hrubá míra rozvodovosti zobrazená na obr. č. 37 má dlouhodobě klesající tendenci. Můžeme si všimnout, že v regionu PACA je o něco vyšší než ve Francii po celou dobu sledování. V roce 2005 míra v obou regionech prudce narostla, důvodem pro tento nárůst bylo přijetí nového zákona o rozvodech ve Francii. Tento zákon proces rozvodového řízení zkrátil, neboť nařizuje pouze jedno stání u soudu, kde manželé mohou docílit vzájemné dohody. Další novinkou je možnost podat žádost o rozvod již po dvou letech odloučení manželů, místo dřívějších sedmi let odloučení. (Šťastná, 2012)

Podle vyrovnání časové řady by měla hrubá míra rozvodovosti v obou regionech mírně klesat v následujících dvou letech. V regionu PACA by měla dosáhnout hodnoty 2,31 v roce 2015 a 2,27 v roce 2016. Ve Francii by měla být 1,84 v roce 2015 a 1,8 v roce 2016.

Index rozvodovosti, který sleduje počet rozvodů na počet svateb má mírně rostoucí charakter. V regionu PACA dosahuje index po celou dobu sledování vyšších hodnot než ve Francii. Ve Francii index kolísá kolem hodnoty 50 rozvodů na 100 sňatků a v regionu PACA index osciluje kolem hodnoty 60 rozvodů na 100 sňatků.



Obr. č. 38: Index rozvodovosti

Zdroj: vlastní zpracování podle INSEE

Tabulka č.10 ukazuje počet rozvodů v regionu PACA a ve Francii. V roce 2005 byl nejvyšší počet rozvodů v obou regionech za celé sledované období. Poté počet rozvodů pozvolna klesal až do roku 2014. V roce 2010 došlo k mírnému nárůstu rozvodů, ale oproti roku 2005 byl nevýrazný.

Rok	PACA	FRANCIE
2004	11 469	131 335
2005	14 259	152 020
2006	12 872	135 910
2007	12 359	131 316
2008	12 398	129 379
2009	12 539	127 578
2010	12 570	130 810
2011	12 210	129 802
2012	11 996	125 217
2013	11 277	121 849
2014	11 725	121 293

Tabulka č.10: Počet rozvodů v regionu PACA a ve Francii

Zdroj: INSEE

V současné době ve Francii existují čtyři druhy rozvodů. Prvním případem je rozvod po vzájemné dohodě manželů na všech okolnostech a důsledcích rozvodu. Tento druh rozvodů tvoří přibližně 60 % všech rozvodů. Další možností je rozvod, pokud se manželé shodnou na možnostech rozvodu, ale soud řeší jejich majetkové vyrovnání a péči o děti. Třetím typem je rozvod na základě viny a posledním způsobem rozvodu je rozvod způsobený nenapravitelným rozvratem manželství, který tvoří asi 7 % rozvodů. (Šťastná, 2012)

10 DISKUZE A ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo podat zprávu o tendencích a stavu demografického vývoje v regionu Provence-Alpes-Côte d'Azur mezi lety 2004 až 2014. Dalším cílem byla predikce úmrtnosti, porodnosti, sňatečnosti a rozvodovosti pro rok 2015 a 2016. Predikce byla vyvořena na základě trendové složky funkce.

Počet obyvatel v regionu PACA se během let 2004-2014 zvýšil o 5,21 %, konkrétně přibýlo 245 727 obyvatel. Co se týče přírůstku podle pohlaví, přibýlo o 239 mužů více než žen. Do roku 2016 můžeme očekávat nárůst až na 5 028 071 obyvatel. Francii se zvýšil stav populace o 3 414 826 obyvatel, došlo k nárůstu 5,64 %. Z celkového přírůstku přibýlo o 88 046 žen více než mužů a v roce 2014 bylo ve Francii o téměř dva miliony více žen než mužů. V roce 2016 očekáváme ve Francii 64 718 638 obyvatel. V obou regionech bude pokračovat rostoucí trend počtu obyvatel.

Celkově je tedy situace ohledně stavu obyvatel příznivá. Francie má kladný celkový přírůstek a do budoucna se bude počet jejich obyvatel zvyšovat. Ačkoliv je ve Francii vysoký počet imigrantů, přirozený přírůstek tvoří 3/4 celkového přírůstku. Počet nově narozených dětí několikrát převyšuje počet přistěhovalců, což značí o úspěšné rodinné a sociální politice Francie.

Co se týče struktury obyvatel podle pohlaví, v obou regionech převládají ženy. V regionu PACA v roce 2014 tvořily ženy 52,11 % celkového počtu obyvatel, což

znamená, že jich bylo o 209 311 více než mužů. Ačkoliv trend ukazatele feminity klesá a do budoucna se bude podíl mužů a žen v regionu přibližovat a vyrovnávat. Nejvyšší podíl žen je ve věkové kategorii nad 65 let. Index feminity také klesá a v roce 2014 se nacházel na minimu 1088 žen na 1000 mužů. Situace ve Francii je podobná, v roce 2014 žen tvořily 51,54 % obyvatel. Index feminity je stabilní a pohybuje se kolem 1065 žen na 1000 mužů.

Věková struktura je v obou regionech podobná. V regionu PACA tvoří věková skupina 0-19 let přibližně 23 % celkového počtu obyvatel a z hlediska dlouhodobého vývoje podíl této věkové skupiny stále klesá. Skupina čítá přibližně 584 000 obyvatel a výrazně vyšší podíl tvoří muži. Ve Francii tato věková skupina zahrnuje zhruba 15 600 000 obyvatel a má vyšší podíl na celkové populaci než v PACA - 24,4 %. Nejpočetnější věková skupina 20-59 let tvoří v obou regionech přibližně 50 %, ačkoliv dlouhodobá tendence je klesající. V této věkové kategorii mají mírnou převahu ženy.

Poslední věková skupina obyvatel nad 60 let tvořila v PACA na počátku sledovaného období 23,85 % a na konci 27,40 %. Došlo tak k velkému nárůstu podílu, který se bude dále zvyšovat. V této věkové skupině mají výraznou převahu ženy. Index stárání má rostoucí tendenci, v roce 2004 měl v PACA hodnotu 99,8 a v roce 2014 vzrostl na 119,4 seniorů na 100 dětí. Ve Francii je index nižší v roce 2014 byl 100 seniorů na 100 dětí. Do budoucna by se měl index zvyšovat kvůli demografickému stárnutí. Věková struktura dokazuje, že Francie je regresním typem věkové pyramidy s širší základnou. Postupně klesá podíl obyvatel do 15 let a naopak narůstá podíl obyvatel nad 65 let, díky čemuž dochází k demografickému stárnutí populace.

Počet zemřelých v obou regionech roste, v roce 2014 zemřelo v PACA 47 000 obyvatel a ve Francii 544 000 obyvatel. Hrubá míra úmrtnosti má mírně rostoucí tendenci, v PACA kolísá kolem hodnoty 9,4 zemřelých na 1000 obyvatel a ve Francii je 8,5 zemřelých na 1000 obyvatel. V obou případech mají vyšší míru úmrtnosti muži, ačkoliv v regionu PACA úmrtnost mužů klesá a úmrtnost žen stoupá. Třetinu všech úmrtí způsobuje rakovina.

Počet živě narozených v PACA v roce 2014 bylo 60 500 dětí, ve Francii 783 000 dětí. Hrubá míra porodnosti je v obou regionech velmi podobná, do roku 2012 měl vyšší čísla porodnosti region PACA, ale v roce 2013 měla vyšší hodnotu Francie. V roce 2016 by měla být porodnost ve Francii 12,19 ‰ a v PACA 12,1 ‰. Úhrnná plodnost je vyšší v regionu PACA, kde dosahuje 2,07 dětí na jednu ženu, ve Francii je 1,98 dětí na jednu ženu. Ve Francii je vysoký podíl dětí narozených mimo manželství, který dosahuje až 57 % všech narozených dětí, tento trend má dlouhodobě rostoucí vývoj. Průměrný věk matek při prvním porodu se každým rokem zvyšuje, v roce 2014 dosahoval v obou případech věk matky 30,4 let. Hrubá míra potratovosti je ve Francii vysoká, ale dlouhodobě klesá a v roce 2014 připadlo 14,5 potratů na 1000 obyvatel.

Počet svateb v PACA i ve Francii každým rokem klesá. V roce 2014 proběhlo v PACA 18 600 svateb, v roce 2007 to bylo 22 300 svateb a v roce 2016 by mělo být 17 800 svateb. Sňatečnost v PACA klesla z 4,5 ‰ v roce 2004 na 3,7 ‰ v roce 2014. Ve Francii klesla míra sňatečnosti až na 3,5 sňatků na 1000 obyvatel. Klesající trend bude pokračovat i do budoucna, ve Francii je vysoký počet nesezdaných párů, čemuž odpovídá i procento narozených dětí mimo manželství. Stejně tak roste věk manželů při první svatbě, během sledovaných deseti let se zvýšil o dva roky. V roce 2014 byl průměrný věk žen 30,7 let a mužů 32,4 let.

Počet rozvodů ve Francii klesá. V roce 2014 se rozvedlo 121 300 obyvatel, což je nejnižší číslo za posledních deset let. V regionu PACA se počet rozvodů ustálil kolem čísla 11 500 rozvodů ročně. Hrubá míra rozvodovosti je ve Francii velmi nízká, od roku 2005 každoročně klesá. V roce 2014 připadalo 1,89 rozvodů na 1000 obyvatel a v roce 2016 by mělo být pohých 1,80 rozvodů na 1000 obyvatel. Ačkoliv v regionu PACA má rozvodovost klesající tendenci, má vyšší míru rozvodovosti než Francie. V roce 2014 byla rozvodovost 2,35 ‰ a v bude se dále snižovat na 2,27 ‰ v roce 2016. Ačkoliv se situace s rozvody jeví pro Francii jako příznivá, index rozvodovosti vypovídá něco jiného. V regionu PACA připadalo v roce 2014 až 63 rozvodů na 100 sňatků, což je vysoký nárůst oproti roku 2004 kdy bylo zjištěno 53 rozvodů na 100 sňatků. Ve Francii je situace příznivější, ale stále se rozvádí 55 manželů ze 100 manželství.

Celkově je demografická situace v regionu PACA příznivá. Nejpříznivější je vysoká porodnost, vysoká úhrnná plodnost a stále vysoký podíl dětské složky na celkové populaci, což zpomaluje stárnutí obyvatelstva. Pozitivní vývoj mají míry potratovosti a rozvodovosti, které se dlouhodobě snižují.

Naopak nepříznivý stav panuje ve věkové skupině 20-59 let, jejíž podíl se stále snižuje a v porovnání s jinými zeměmi má velmi nízký podíl. Je třeba zlepšovat rodinnou a daňovou politiku Francie tak, aby bylo výhodnější uzavírat sňatky a až poté mít děti, neboť podíl dětí narozených mimo manželství je alarmující. Stoupající věk matek při prvním porodu je logickým vyústěním dnešních trendů ve vyspělých zemích, kdy matky pokud jsou vzdělané touží nejprve po pracovní kariéře.

11 SEZNAM LITERATURY

1. BLATNÁ, Dagmar. *Srovnávací analýza metod pro krátkodobé extrapolací prognózy časových řad*. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 1995, 102 s. ISBN 80-859-4900-8.
2. *Causes de décès*. L'Institut national d'études démographiques LINED [online]. 2011, 2015 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <https://www.ined.fr/fr/tout-savoir-population/chiffres/france/mortalite-cause-deces/causes-deces/#r152>
3. *Décès totaux par sexe*. L'Institut national d'études démographiques [online]. 2013 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <https://www.ined.fr/fr/tout-savoir-population/chiffres/france/mortalite-cause-deces/causes-deces/#r152>
4. *Demografie: Demografické procesy* [online]. 2005 [cit. 2015-02-19]. ISSN 1801-2914. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_procesy=
5. DEROUBAIX, Dominique. *Etats de santé et inégalités en région Provence-Alpes-Côte d'Azur*. Observatoire régional de la santé. 2010.
6. DORDA, Michal. *Analýza časových řad*. Vysoká škola báňská. Dostupné z: http://homel.vsb.cz/~dor028/Casove_rady.pdf
7. Francie: *Plně hrazené potraty a antikoncepce zdarma pro dívky od 15 let*. In: Hnutí pro život ČR [online]. 2012 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <http://hnutiprozivot.cz/?a=72&id=2069>
8. HANČLOVÁ, Jana a Lubor TVRDÝ. *Úvod do analýzy časových řad*. Ostrava: Ekonomická fakulta, 2003, 34 s.
9. HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007, 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6.
10. KALIBOVÁ, Květa, PAVLÍK, Zdeněk, VODÁKOVÁ Alena. *Demografie (nejen) pro demografy*. 1. vyd. Praha: SLON, 1993, 125 s.
11. KALIBOVÁ, Květa. *Úvod do demografie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2002, 52 s. ISBN 80-246-0222-9.

12. KLUFOVÁ, R., POLÁKOVÁ, Z. *Demografické metody a analýzy : demografie české a slovenské populace*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 306 s. ISBN 978-80-7357-546-5.
13. KOCOURKOVÁ, Jiřina. Katedra demografie a geodemografie: *Co je to demografie?*. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze [online]. [cit. 2015-02-02]. Dostupné z:
<https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/studium/informace-pro-zajemce-o-studium-2/co-je-to-demografie>
14. KOSCHIN, F. *Kapitoly z ekonomické demografie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2005. 52 s. ISBN 80-245-0959-8.
15. KOSCHIN, Felix. *Aktuárská demografie: (úmrtnost a životní pojištění)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1997, 123 s. ISBN 8070791128.
16. KOSCHIN, Felix. *Demografie poprvé*. Vyd. 2. přeprac. V Praze: Oeconomica, 2005, 122 s. ISBN 80-245-0859-1.
17. KOZÁK, Josef a Jan SEGER. *Úvod do analýzy časových řad*: Vysoká škola ekonomická v Praze. Praha, 1970.
18. LANGHAMROVÁ, Jitka. *Významné osobnosti demografie*: Doc. RNDr. Felix Koschin, CSc. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje*. 2010, roč. 52, č. 3, s. 210-213.
19. LANGHAMROVÁ, Jitka. *Významné osobnosti demografie*: Prof. Ing. Vladimír Roubíček, CSc. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje*. 2007, roč. 49, č. 4, s. 286-288.
20. LITSCHMANNOVÁ, Martina. *Úvod do analýzy časových řad* [online]. VŠB – TU Ostrava: Katedra aplikované matematiky, 2010[cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://homel.vsb.cz/~lit40/SMAD/Casove_rady.pdf
21. MATĚJKOVÁ, Barbora a Jana PALONCYOVÁ. *Rodinná politika ve vybraných evropských zemích I* [online]. VÚPSV, 2003 [cit. 2015-04-27].

22. *Mnohojazyčný demografický slovník: český svazek*. 2. vyd. Editor Zdeněk Pavlík, Květa Kalibová. Praha: Česká demografická společnost, 2005, 182 s. Acta demographica, XV. ISBN 8023948644.
23. *Mortalité: Nombre de décès en France*. In: Planetoscope: Statistiques mondiales en temps réel [online]. 2012 [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.planetoscope.com/24-heures-en-france.php>
24. *Natalité-Fécondité*. In: INSEE: L'Institut national de la statistique et des études économiques [online]. 2014 [cit. 2015-04-23]. Dostupné z: http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=0&id=4507
25. PALÁT, M., LANGHAMROVÁ, J., NEVĚDĚL, L. *Socioekonomická demografie*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. 122 s. ISBN 978-80-7375-857-8.
26. PAŘÍZEK, Antonín. *Kniha o těhotenství a dítěti*: [český průvodce těhotenstvím, porodem, šestinedělím - až do dvou let dítěte]. 4. vyd. Praha: Galén, 2009, 738 s. ISBN 9788072626533.
27. *Provence*. CK Mundo [online]. [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/provence>
28. SIEGEL, J S. *Applied demography : applications to business, government, law and public policy*. Bingley: Emerald, 2008. 686 s. ISBN 978-0-12-641840-8.
29. SIEGEL, J. S., SWANSON, D. A.: *The methods and materials of demography*. 2. vyd. Amsterdam: Elsevier, 2004. 819 s. ISBN 0-12-641955-8.
30. SVOBODOVÁ, Kamila. *Demografické stárnutí a jeho dopady*. In: Demografie [online]. 2011 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=764
31. ŠOTKOVSKÝ, Ivan. *Úvod do studia demografie*. 1. vyd., 1998, Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 158 s. ISBN 80-707-8327-3.

32. ŠŤASTNÁ, Anna. *Populační vývoj Francie*. In: Demografie [online]. 2012 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:
http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku=&artclID=805
33. VINCELET, Catherine. *Les interruptions volontaires de grossesse en Île-de-France: Données 2012. 2014* [cit. 2015-04-27]. Observatoire régional de santé Île-de-France.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Typy věkové struktury	19
Obr. č. 2: Mapa regionu PACA.....	31
Obr. č. 3: Administrativní členění PACA	Chyba! Záložka není definována.2
Graf č. 4: Vlajka regionu PACA	Chyba! Záložka není definována.2
Graf č. 5: Střední stav obyvatel PACA	34
Graf č. 6: Střední stav obyvatel Francie	35
Graf č. 7: Vývoj počtu mužů a žen v PACA.....	35
Graf č. 8: Vývoj počtu mužů a žen ve Francii.....	36
Graf č. 9: Index maskulinity	37
Graf č. 10: Index feminity	39
Graf č. 11: Vývoj věkových struktur v PACA	40
Graf č. 12: Vývoj věkových struktur ve Francii	42
Graf č. 13: Věková pyramida v PACA 2014	42
Graf č. 14: Věková pyramida ve Francii 2014	43
Graf č. 15: Věková struktura 0-19 let	44
Graf č. 16: Věková struktura 20-59 let	45
Graf č. 17: Věková struktura 65+ let	46
Graf č. 18: Index stáří.....	47
Graf č. 19: Počet zemřelých ve Francii	49
Graf č. 20: Počet zemřelých v PACA	49
Graf č. 21: Počet zemřelých mužů a žen ve Francii.....	50

Graf č. 22: Hrubá míra úmrtnosti.....	51
Graf č. 23: Hrubá míra úmrtnosti mužů a žen ve Francii	51
Graf č. 24: Hrubá míra úmrtnosti mužů a žen v PACA	52
Graf č. 25: Počet živě narozených ve Francii.....	55
Graf č. 26: Počet živě narozených v PACA	56
Graf č. 27: Hrubá míra porodnosti	57
Graf č. 28: Úhrnná plodnost	58
Graf č. 29: Průměrný věk matek při porodu	59
Graf č. 30: Podíl dětí narozených mimo manželství	60
Graf č. 31: Počet potratů ve Francii.....	61
Graf č. 32: Hrubá míra potratovosti.....	62
Graf č. 33: Počet sňatků a PACS ve Francii	6Chyba! Záložka není definována.
Graf č. 34: Průměrný věk manželů u první svatby ve Francii.....	64
Graf č. 35: Počet svateb v PACA.....	65
Graf č. 36: Hrubá míra sňatečnosti.....	66
Graf č. 37: Hrubá míra rozvodovosti.....	67
Graf č. 38: Index rozvodovosti.....	68

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Vývoj středního stavu obyvatel.....	33
Tabulka č. 2: Vývoj ukazatele maskulinity a indexů maskulinity	36
Tabulka č. 3: Vývoj ukazatele feminity a indexů feminity	38

Tabulka č. 4: Vývoj věkové struktury v PACA	40
Tabulka č. 5: Vývoj věkové struktury ve Francii	41
Tabulka č. 6: Vývoj indexu stáří.....	46
Tabulka č. 7: Úmrtnost	48
Tabulka č. 8: Porodnost a plodnost ve Francii	54
Tabulka č. 9: Porodnost a plodnost v PACA	54
Tabulka č. 10: Počet rozvodů	69

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

PACA	Provence-Alpes-Côte d'Azur
PACS	Občanská smlouva o solidaritě